

10-07-2002

41 lk 26421
.....
elg

SA EESTIMAA LOODUSE FOND

Majandusaasta aruanne

Majandusaasta algus:	01.01.2001
Majanduaasta lõpp:	31.12.2001
Ärinimi:	SA Eestimaa Looduse Fond
Registreerimise nr:	90001457
Aadress:	Riia 185a, Tartu
Telefon:	07 428 443
Faks:	07 428 166
e-post:	gea@elfond.ee, elf@elfond.ee
koduleht:	www.elfond.ee
Põhitegevusala:	looduskaitse
Tegevjuht:	Toomas Trapido
Audiitorkontroll:	Ulvi Sloog, OÜ Rimess
Järeldusotsuse kuupäev:	26.02.2002

10-07-2002

SA EESTIMAA LOODUSE FONDI JUHATUSE DEKLARATSIOON.....

Sihtasutus Eestimaa Looduse Fondi juhatus on koostanud 2001. aasta majandusaasta aruande. Majandusaasta aruanne koosneb :

- 1) tegevusaruandest,
- 2) raamatupidamise aastaaruandest,
- 3) audiitori otsusest,
- 4) projektide lühiaruannetest,
- 5) keskkonnuaruandest.

Kinnitatud aastaaruanne on esitatud 40 leheküljel. SA Eestimaa Looduse Fond kinnitab, et vastutab lehekülgedel 5-15 esitatud raamatupidamise aastaaruande andmete õigsuse eest.

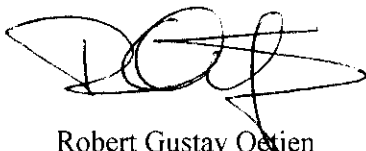
Sihtasutuse Eestimaa Looduse Fondi juhatus kinnitab, et raamatupidamise aastaaruande koostamisel rakendatud arvestusmeetodid on vastavuses hea raamatupidamise tavaga ja Eesti Vabariigi Raamatupidamise seadusega, raamatupidamise aastaaruanne kajastab majandusüksuse finantsseisundit ja majandustulemusi õigesti ja õiglaselt. Juhatus kinnitab, et Sihtasutus Eestimaa Looduse Fond on jätkuvalt tegutsev majandusüksus.

Tegevusaruande on koostanud Toomas Trapido.

Raamatupidamise aastaaruande on koostanud Gea Kõverjalg.

Projektide lühiaruanded on koostanud Kristel Ader, Urmo Lehtveer ja Kärg Kama

Keskkonnuaruande on koostanud Anu Kõnnusaar.

Robert Gustav Oetjen
Juhatusesimees

Gea Kõverjalg
Juhatuseliige
Finantsjuht-raamatupidaja

10-07-2002

1. TEGEVUSARUANNE

ELFi tegevus jaguneb kolme ELFi nõukogu poolt kinnitatud põhiprogrammi – looduskaitse, keskkonnaharidus ja säästev areng. Iga programmi all toimus 2001. aastal 10-15 projekti. Projektide ülevaateid vt projektide lühikokkuvõtetest käesoleva aruande lisas.

2001. aastal hakkas regulaarselt laekuma Eesti Energialt toetus Rohelise Energia müügist, millest saadud raha eest viis ELF sügisel läbi loodushariduse väikeprojektide konkursi koolidele. Laekus 56 projektitaotlust, millest zhürii valis välja 13, mis said kokku raha 25.000 krooni. 2002. aastal jätkab ELF loodushariduse toetamist väikeprojektide kaudu.

2001. aastal valmisid looduskaitse, keskkonnahariduse ja säästva arengu raamprogrammid, mis kinnitati ELFi nõukogu poolt novembris.

ELFi hallatav keskkonnauudisteagentuur Roheline Värav alustas novembrist regulaarse paberväljaandega ajalehe "Maaleht" vahel. Samuti toimusid iganädalased keskkonnateemalised raadisaated raadios KUKU.

ELF ostis koos Looduskaitseühinguga Kotkas kinnistu Alam-Pedja looduskaitsealal, Palupõhja külas, kuhu rajame ühiselt Palupõhja looduskooli.

Tegelesime aktiivselt Tallinna loodusharidusega, mille tulemusel, koostöös Tallinna linnavalitsusega, viidi läbi Tallinna loodusharidusprojektide konkurss, mille käigus rahastati projekte 300.000 krooni ulatuses.

2001. aastal maksti SA Eestimaa Looduse Fond juhataste liikmetele töötasu 15 300 krooni. Tegevjuhi töötasu 2001. aastal oli 108 339 krooni ja töötajate töötasu kogusumma 1 124 085 krooni. Keskmise töötajate arv aruandeaastal oli 24 inimest.

2002. aastal on kavas tõsta ELFi võimet taotleda ja hallata suuremaid projekte erinevatest rahaallikatest, nagu EL 6. raamprogramm, rahvusvahelised erafondid, aga pakkuda ka Eestis tegutsevatele firmadele enam võimalusi koostööks.

Olulist tähelepanu vajab looduskaitse programm, mille alt on plaanis alustada erinevaid liike ja kooslusi tutvustatavate õppematerjalidega, mis võimaldaksid paljudel inimestel aktiivselt osaleda looduse jälgimises ja kaitsmises. Näiteks lendorava ja nahkhiirte määramistunnustega taskuraamatud, mis sisaldavad ka ankeete leiandmete märkimiseks ning uurijatele saatmiseks.

Keskkonnahariduse programmi raames korraldame jällegi väikeprojektide konkursi, mis toimub tõenäoselt sügisel. Sel aastal on ELFil tänu Rohelise Energia projektile loodetavasti võimalus mõnevõrra rohkem väikeprojekte rahastada (ca 40.000 krooni ulatuses). Samas jätkame tööd Tallinna loodusharidusega, sh Tallinna loodusmaja taaskäivitamise, Tallinna loodushariduse projektikonkursiga jne. ELF osaleb ka sihtasutuse Tartu Keskkonnahariduskeskus asutamisel.

Säästva arengu programmis on üheks võtmesõnaks biokütused, eelkõige etanool ja biodiisel. Uurime nende laiemat tootmist ja kasutust võimalusi Eestis. Tegeleme ka säästva arengu seaduse muudatustepanekuga, mis seadustaks keskkonnaruumi ning selle suhtes tegutsemise. Lähtuvalt ELFi keskkonnuaruandest, mis on tehtud kasutades ökoloogilise jalajälje ning keskkonnuaruumi meetodeid, püüame terviklikku keskkonnuaruandlust pakkuda ka teistele Eesti organisatsioonidele ja ettevõtetele.

Oluliseks arenguks 2002. aastal on kindlasti rahvusvaheline koostöö põlisrahvastega, seda eriti kogukondliku maakasutuse osas. Oleme alustanud tihedat koostööd koolasamide organisatsioonidega, mille käigus on kavas korraldada septembris Murmanskis seminar "Maa ja

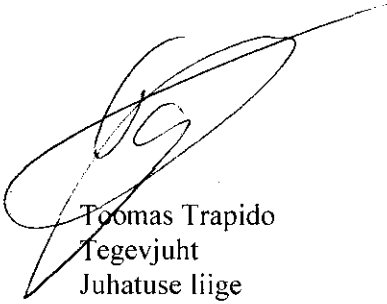
10-07-2002

inimesed”, samuti uurida Koola poolsaarel võimalusi ökoturismi alaseks koostöös...metsade.
sertifitseerimiseks jne.

Juulis on kavas korraldada rahvusvaheline ühismetsanduse konverents Iisakus, kuhu tulevad erinevate ühismetsandusega tegelevate võrgustike liikmed.

Arendame edasi Rohelise Värava (GreenGate) internetiportaali, muutes selle sügiseks mitmekeelseks ning alustades septembrist ka venekeelse väljaandega. Ühe võimalusena näeme, et Roheline Värav kujuneb erinevate rahvaste infovahetuskanaliks maailmas.

Kõige selle juures on oluline pidevalt silmas pidada ELFi juhtimis- ja haldussuutlikkust.

Toomas Trapido
Tegevjuht
Juhatuses liige

10-07-2002

2. RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

Raamatupidamisbilanss seisuga 31. detsember 2001

	AKTIVA	31.12.2001	31.12.2000
Kassa		13954	7493
Raha pangas		364857	1096785
Kokku raha		378811	1104278
Erastamise Väärtpaberid (2)		5920	5577
Aktsiad ja muud väärtpaberid		5920	5577
Nõuded rentnikele, ostjatele (3)		6708	21990
Ebatõenäoliselt laekuvad arved (3)		-600	-1018
Nõuded töötajatele		622	1488
Kokku nõuded ostjate vastu		6730	22460
Valuutatseki nõuded Hansapangale		0	3563
Nõue ERA-pangale		8898	8898
Ebatõenäoliselt laekuv raha ERA-pangast		-8898	-8898
Viitlaekumised		2146	0
Kokku viitlaekumised		2146	3563
Ettemakstud tulevaste perioodide kulud		11350	12827
Aruandvad isikud		5395	5952
Tagasiküsitav käibemaks		20369	14138
Kokku ettemakstud tulevaste perioodide kulud		37114	32917
Ostetud kaubad müügiks (4)		2920	0
Ettemaksed hankijatele		2660	12164
Kokku Varud		5580	12164
Kokku käibevara		436301	1180959
Maa ja ehitised (5)		914178	714178
Muu inventar (5)		976756	433507
Akumuleeritud põhivara kulum (5)		-634315	-400980
Kokku põhivara		1256619	746705
Kokku aktiva		1692920	1927664
	PASSIVA		
Lühiajaline laen		0	100000
Lühiajalise laenu intress		0	1493
Võlakohustused		0	101493
Ostjate ettemaksed		0	18287
Ostjate ettemaksed toodete või kaupade eest		0	18287
Võlgnevus hankijatele		12812	35893
Väljamaksmata projekti kulud		136972	72754
Väikeprojektikonkursi auhinnad (6)		24795	0
Projektide lühiajalised eraldised		318490	741637
Kokku võlad hankijatele		493069	850284
Üksikisikutulumaksu võlgnevus (7)		25197	44357
Sotsiaalmaksu võlgnevus (7)		36832	59417
Tulumaksu võlgnevus		0	251
Maksuvõlad		62029	104025
Palgavõlgnevus		137602	129904
Sotsiaalmaksu viitvõlg		41699	41639
Töötuskindlustusmaksete viitvõlg		645	0
Võlgnevus aruandvatele isikutele		18248	18543
Kokku viitvõlad		198194	190086
Kokku lühiajalised kohustused		753292	1264175
Põhivara sihtfinantseerimine (1, 6)		715257	267206
Pikaajalised eraldised		715257	267206
Pikaajalised kohustused kokku		715257	267206
Kokku kohustused		1468549	1531381
Põhikapital (10)		1	1
Sihtkapital (10)		4476	0
Sihtlaekumiste ületulu /kulu eelneval perioodil (10)		106571	-175184
Sihtlaekumiste ületulu /kulu jooksva perioodil		113323	571466
Kokku omakapital		224371	396283
Kokku passiva		1692920	1927664

10-07-2002

Kasumiaruanne perioodil 01.01.2001-31.12.2001

	2001.a	2000.a
Äritulud		
1 Realiseerimise netokäive (11)	199 158	188 025
2 Sihtfinantseerimise vahendid (1,6)	5 089 663	3 439 307
3 Muud äritulud	597 574	384 732
Kokku äritulud	5 886 395	4 012 064
Ärikulud		
4 Kaubad, toore, materjal ja teenused	92 195	125 984
5 Mitmesugused tegevuskulud	4 108 768	2 448 287
6 Tööjõukulud	1 659 467	1 506 342
Palgakulud	1 247 724	1 132 577
Sotsiaalmaksud	411 743	373 765
7 Kulum (5)	233 335	127 744
8 Muud ärikulud	12 007	
Kokku ärikulud	6 105 772	4 208 357
Ärikasum/kahjum	-219 377	-196 293
9 Finantstulud		
muud intressi-ja finantstulud	9 367	4 492
Kokku finantstulud	9 367	4 492
10 Finantskulud		
muud finantskulud	0	1 493
Kokku finantskulud	0	1 493
Kasum/kahjum majandustegevusest	-210 010	-193 294
11 Erakorralised tulud	0	540 000
Kasum/kahjum enne tulumaksustamist	-210 010	346 706

10-07-2002

Tulude ja kulude aruanne perioodil 01.01.2001-31.12.2001

TULUD	2001.a	2000.a
Tulu lepingutest	369 006	329 298
Muud tulud	163 959	22 285
Renditulu	115 962	149 642
Müügitulu	83 196	38 358
Toetajatelt	52 311	20 127
Pangaintressid	3 430	1 381
Deposiidiintressid	9 367	4 492
Annetused	8 868	11 667
Tulu PV sihtfinantseerimisest	148 343	74 632
Kokku tegevusega seotud tulud	954 442	651 882
KULUD		
Bürookulud	45 178	44 163
Sidekulud	33 953	37 294
Postikulud	5 925	4 385
Vahendid	0	460
Muud kulud	11 007	41 316
Arvutikulud	1 822	2 467
Kontorikulud kokku	97 885	130 085
Elekter	18 442	15 009
Küte	25 678	17 055
Vesi	1 337	1 585
Valve	9 438	8 576
Muud ruumidega seotud kulud	16 771	10 660
Remondikulud	2 781	0
Maja kulud kokku	74 447	52 885
Kuulutused	6 610	0
Trükisekulud	8 769	0
Toetajatega seotud kulud	6 285	6 104
Reklaamikulud	6 112	5 605
Internetikulud	142	3 479
Liikmemaksud	1 000	1 100
Reklaami- ja avalikkusega seotud kulud kokku	28 918	16 288
Auto kütusekulud	5 903	16 602
Remondikulud	0	7 268
Auto kindlustuskulud	1 492	553
Hoolduskulud	0	1 047
Sõidukulud	18 917	23 438
Auto ja transpordikulud kokku	26 312	48 908
Palgakulud	290 532	174 392
Sotsiaalmaksud	95 867	68 674
Lähetuste päevaraha kulud	3 000	1 440
Personalikulud kokku	389 399	244 506
Amortisatsioonikulud	224 158	127 744
Tegevuskulud kokku	841 119	620 416
Erakorraline tulu laenu kustutamisest	0	540 000
<i>Tegevuse ületulu/kulu</i>	<i>113 323</i>	<i>571 466</i>
Kodumaine sihtfinantseerimine (6)	1 353 233	1 056 983
Välismaine sihtfinantseerimine (6)	3 488 268	2 715 780
Kokku sihtfinantseerimine (6)	4 841 501	3 772 763
Projektide kulud kokku	5 264 649	3 589 435
<i>Sihtfinantseerimise vahendite jääk</i>	<i>-423 148</i>	<i>183 328</i>
Lendorav		
Sihtlaekumised	5 400	5 400
Kulud	0	0
Jääk	5 400	5 400
Hülged		
Sihtlaekumised	13 290	145 410
Kulud	83 362	135 292
Jääk	-70 072	10 118

10-07-2002

Nahkhiir		
Sihtlaekumised	50 012	54 630.....
Kulud	44 466	58 415
Jääk	5 546	-3 785
Kõre		
Sihtlaekumised	0	17 400
Kulud	6 927	6 916
Jääk	-6 927	10 484
Alam-Pedja poollooduslike rohumaad		
Sihtlaekumised	28 364	359 154
Kulud	231 954	27 951
Jääk	-203 590	331 203
Hülgekonverents "Baltic Seals 1999"		
Sihtlaekumised	0	0
Kulud	0	30 258
Jääk	0	-30 258
Põlismetsad		
Sihtlaekumised	-1 579	0
Kulud	0	0
Jääk	-1 579	0
Lääne-Virumaa		
Sihtlaekumised	0	21 600
Kulud	21 990	0
Jääk	-21 990	21 600
Loodusfoto konkurss		
Sihtlaekumised	11 250	10 109
Kulud	0	250
Jääk	11 250	9 859
Elupaikade inventeerimine		
Sihtlaekumised	181 650	565 404
Kulud	250 769	663 319
Jääk	-69 119	-97 915
Poollooduslikud rohumaad		
Sihtlaekumised	6 204	0
Kulud	132 225	431 353
Jääk	-126 021	-431 353
Emajõe projekt		
Sihtlaekumised	20 122	181 591
Kulud	20 042	126 347
Jääk	80	55 244
Vee ja märgalade indeks		
Sihtlaekumised	-1 166	31 439
Kulud	0	30 273
Jääk	-1 166	1 166
Säästev maaeluareng		
Sihtlaekumised	46 697	93 830
Kulud	95 649	44 878
Jääk	-48 952	48 952
Karula väikeprojektid		
Sihtlaekumised	0	20 195
Kulud	4 200	15 995
Jääk	-4 200	4 200
Väinameri		
Sihtlaekumised	736 714	161 950
Kulud	937 399	18 161
Jääk	-200 685	143 789
Rannikuvaatlused		
Sihtlaekumised	100 124	217 923
Kulud	118 427	196 778
Jääk	-18 303	21 145
Väike põlismetsasaraamat		
Sihtlaekumised	20 105	0
Kulud	0	0
Jääk	20 105	0

10-07-2002

Äntu ja Varangu tsoneering		
Sihtlaekumised	13 506	0
Kulud	13 506	0
Jääk	0	0
Eesti poollooduslike rohumaade inventeerimine		
Sihtlaekumised	67 500	0
Kulud	8 490	0
Jääk	59 010	0
Tallinna loodusmaja projekt		
Sihtlaekumised	77 410	0
Kulud	70 731	0
Jääk	6 679	0
Greengate/ Phare-Rec		
Sihtlaekumised	134 407	0
Kulud	139 422	0
Jääk	-5 015	0
Keskkonnaalaste õigusabiteenuste osutamine		
Sihtlaekumised	162 000	0
Kulud	18 304	0
Jääk	143 696	0
Leppneeme		
Sihtlaekumised	27 000	0
Kulud	24 504	0
Jääk	2 496	0
Läänemaa Natura 2000		
Sihtlaekumised	0	0
Kulud	9 475	0
Jääk	-9 475	0
Rabamaa		
Sihtlaekumised	33 000	0
Kulud	0	0
Jääk	33 000	0
Karula tegevuskava trükis		
Sihtlaekumised	5 850	0
Kulud	1 200	0
Jääk	4 650	0
Alam-Pedja looduskool		
Sihtlaekumised	750	0
Kulud	0	0
Jääk	750	0
Eesti Energia väikeprojektide konkurss		
Sihtlaekumised	32 786	0
Kulud	32 786	0
Jääk	0	0
PR suurkiskjatele		
Sihtlaekumised	28 149	0
Kulud	180	0
Jääk	27 969	0
Arhusi konventsiooni rakendamine		
Sihtlaekumised	1 031 795	0
Kulud	1 164 731	0
Jääk	-132 936	0
Rohumaade hooldus (Life)		
Sihtlaekumised	109 775	0
Kulud	137 587	0
Jääk	-27 812	0
Alam-Pedja looduskooli ostmise		
Sihtlaekumised	254 546	0
Kulud	203 225	0
Jääk	51 321	0
Suurkiskjad		
Sihtlaekumised	62 483	0
Kulud	0	0
Jääk	62 483	0

10-07-2002

WWF Läti stipendium		
Sihtlaekumised	48 686	0
Kulud	0	0
Jääk	48 686	0
Greengate/Euroopa Komisjon		
Sihtlaekumised	0	0
Kulud	1 146	0
Jääk	-1 146	0
Strateegiline kavandamine		
Sihtlaekumised	-13 233	130 775
Kulud	1 303	116 240
Jääk	-14 536	14 535
Ekspertiisid		
Sihtlaekumised	190 164	51 030
Kulud	109 516	73 092
Jääk	80 648	-22 062
Kõrv Looduses		
Sihtlaekumised	3 989	87 246
Kulud	2 489	55 039
Jääk	1 500	32 207
FSC		
Sihtlaekumised	70 640	0
Kulud	70 640	0
Jääk	0	0
Mets		
Sihtlaekumised	568 507	657 988
Kulud	641 258	530 642
Jääk	-72 751	127 346
Metsavõrgustik		
Sihtlaekumised	55 550	305 021
Kulud	30 848	305 273
Jääk	24 702	-252
Must Toonekure pesapaikade kaitse		
Sihtlaekumised	0	100
Kulud	0	0
Jääk	0	100
Natura 2000 konseptsioon		
Sihtlaekumised	-1 971	0
Kulud	0	63 756
Jääk	-1 971	-63 756
Panda Auhind		
Sihtlaekumised	0	0
Kulud	21 000	19 012
Jääk	-21 000	-19 012
Prince Bernhard Fond II		
Sihtlaekumised	0	21 218
Kulud	-2 251	0
Jääk	2 251	21 218
Pokumaa		
Sihtlaekumised	25 000	93 360
Kulud	98 560	26 751
Jääk	-73 560	66 609
Kodukoha Pääsuke		
Sihtlaekumised	0	5 000
Kulud	0	5 000
Jääk	0	0
Reisid		
Sihtlaekumised	419 425	88 897
Kulud	300 587	104 533
Jääk	118 838	-15 636
Rechunt Hundid Eesti-Läti piiril		
Sihtlaekumised	33 388	60 322
Kulud	3 709	117 638
Jääk	29 679	-57 316

10-07-2002

Tabasalu puhkepark		
Sihtlaekumised	54 000	273 574.....
Kulud	200 122	175 546
Jääk	-146 122	98 028
Uudiste Agentuur " Roheline värav"		
Sihtlaekumised	111 364	91 656
Kulud	14 170	172 339
Jääk	97 194	-80 683
Ökomaja		
Sihtlaekumised	17 848	20 540
Kulud	0	38 388
Jääk	17 848	-17 848
Kokku sihtlaekumised	4 841 501	3 772 763
Kokku projektide kulud	5 264 649	3 589 435
Kokku sihtfinantseerimise vahendite jääk	-423 148	183 328

10-07-2002

Lisa 9. Rahavoogude aruanne perioodil 01.01.2001-31.12.2001

	2001.a	2000.a
A Rahavood äritegevusest		
1 Puhaskasum	-210 010	346 706
2 Põhivara amortisatsioon	233 335	127 744
3 Nõude ebatõenäoline osa	-418	1 018
4 Arvestatud laenu intressid	4 096	1 493
5 Arvestatud tulu EVP muutusest	-343	-2 488
6 Põhivara sihtfinantseerimine	448 051	32 368
7 Tulu laenu kustutamisest	0	-540 000
Käibevara jääkide muutus	19 952	96 776
Nõuded ostjate vastu	15 282	-3 432
Mitmesugused nõuded	866	53 020
Viitlaekumised	1 417	-3 393
Muud ettemaksed hankijatele	9 504	14 836
Ettemakstud tulevaste perioodide kulud	-4 197	35 745
Ostetud kaubad	-2 920	0
Lühiajaliste kohustuste jääkide muutus	-381 357	550 622
Ostjate ettemaksed	-18 287	18 287
Võlad hankijatele	65 932	18 999
Viitvõlad	8 108	60 630
Maksuvõlad	-41 996	50 275
Lühiajalised eraldised	-423 147	181 916
Mitmesugused võlad projektidele	29 526	220 515
Makstud intressid	-1 493	0
Kokku rahavood tegevusest	113 649	616 727
B Rahavood investeringutest		
Soetatud maa/kinnistu	-200 000	-7 758
Soetatud masinad	0	-62 000
Soetatud inventar	-543 249	-45 000
Kokku rahavood investeringutest	-743 249	-114 758
C Rahavood finantseerimistegevusest		
Võetud lühiajalsed laenud	0	100 000
Sihtkapitalist eraldised projektidele	0	-10 000
Eraldised sihtkapitali	4 476	0
Laenu tagasimaksmine	-100 000	0
Rahavood finantseerimistegevusest	-95 524	90 000
Kokku ettevõtte rahavood	-725 124	591 969
Rahajäägi muutus	-725 124	591 969
kassa ja pangakontode jääk perioodi alguses	1 109 855	517 886
kassa ja pangakontode jääk perioodi lõpul	384 731	1 109 855

10-07-2002

Raamatupidamise aastaaruande lisad**LISA 1. Raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestusmeetodid ja hindamisalused**

SA Eestimaa Looduse Fondi raamatupidamise aastaaruanne on koostatud lähtudes Eesti Vabariigi Raamatupidamise seadusest, Eesti Vabariigi Raamatupidamise toimkonna poolt välja antud juhenditest, standarditest ja soovitustest ning heast raamatupidamise tavast.

Arvestuse alused

Majandustehingud kirjendatakse soetusmaksumuse printsiibi kohaselt nende tekkimise momendil tegelikus väärtuses. Raamatupidamise aruanded koostatakse tekkepõhise arvestusprintsiibi kohaselt. Kõik aastaaruande lisad on koostatud Eesti kroonides.

Põhivara

Põhivarana võetakse arvele varad, mille kasutusiga on üle ühe aasta ja soetusmaksumus üle 20 000 krooni. Põhivarad võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb vara ostuhinnast, kohaletoometamise ja paigaldamise kuludest. Põhivara amortiseeritakse lineaarsel meetodil lähtudes iga põhivara kasulikust tööeest. Kasutusel on järgmised amortisatsiooninormid:

- ehitistel 5%,
- transpordivahenditel 25%,
- teistel põhivararühmadel 25%.

Materiaalset põhivara hinnatakse raamatupidamise aastaaruandes lähtudes tema neto realiseerimismaksumusest. Kui realiseerimismaksumus on püsivalt madalam kui jääkväärtus, kajastatakse põhivara realiseerimismaksumuses.

Tulud ja kulud

Ettevõtte kulud ja tulud kajastatakse tekkepõhiselt, st. majandustehingute toimumise kuus, sõltumata raha maksmisest või laekumisest. Aasta lõpul tehakse reguleerimis- ja lõpetamiskanded, mis võimaldavad määratleda aruandeperioodi tulud ja kulud.

Antud perioodi jooksul teenuste realiseerimisel saadud tuludest arvestatakse maha samade teenuste osutamiseks soetatud kaupade ja teenuste kulud. Kulusid, mida ei saa viia vastavusse majandusaasta tuludega, arvestatakse eraldi jooksva aasta kuludest. Realiseerimise ajaks loetakse omandiõiguse ülemineku momenti ostjale. Kulud, mille kohta on esitatud arve jooksva aastal, kuid mille eest saab teenuse või kauba järgmisel majandusaastal, kirjendatakse bilansis kirjel "tulevaste perioodide kulud".

Varud

Ostetud kaup müügiks võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast, muudest mittetagastatavatest maksudest ja soetamisega seotud veokuludest ning teistest otsestest väljaminekutest, millest arvatakse maha hinnaalandid ja dotatsioonid. Varud kantakse kuluks FIFO meetodil.

Nõuete ja kohustuste hindamine

Ostjatelt laekumata arveid hinnatakse bilansis lähtuvalt tõenäoliselt laekuvatest summadest. Nõuete hindamisel vaadeldakse iga nõuet eraldi. Nõuded, mille kohta on teada, et nad on lootusetud, kantakse bilansist välja.

Kohustused jagatakse maksmise tähtaja alusel lühiajalisteks ja pikaajalisteks. Lühiajalised kohustused on kohustused, mis kuuluvad maksmisele järgmisel majandusaastal. Materiaalselt

10-07-2002

fikseeritavaid teadaolevaid ja potentsiaalseid kohustusi, kulusid ja kahjumit, sealhulgas järgmisse majandusaastas üleminev puhkusekohustus, inventeeritakse aasta... lõpul... ja..... korrigeeritakse vahet kulude suurendamise või vähendamisega.

Tehingud välisvaluutas

Tehingud välisvaluutas kajastatakse tehingupäeva valuutakursi alusel. Aruandes on valuutapõhised monetaarsed kirjed ümber hinnatud bilansi kuupäeval kehtinud Eesti Panga valuutakursi järgi. Ümberhindlusest tekkinud tulud ja kulud on kajastatud kasumiaruandes.

Sihtfinantseerimine

Valitsuselt saadud põhivara sihtfinantseerimisega soetatud vara kajastatakse netomeetodil, s.o. põhivara soetusmaksumusest on sihtfinantseerimine maha arvatud. Tegevuskulude katteks saadud sihtfinantseerimise summad võetakse arvele tuluna. Mitterahaline toetus võetakse arvele null-maksumusega.

LISA 2. Aktsiad ja väärtpaberid

SA Eestimaa Looduse Fondil on saadud annetuse korras 8 580 erastamisväärtpaberit. Seisuga 31. detsember 2001. a on nende turuhinnaks 5 920 krooni. Aktsiaid ja väärtpabereid ei ole 2001. aastal ei müüdud ega allahinnatud.

LISA 3. Nõuded ostjate vastu

Nõuded ostjate vastu on bilansis kajastatud summas 6 708 krooni. Ostjatelt laekumata arveid on bilansis hinnatud lähtudes tõenäoliselt laekuvatest summadest. Ebatõenäoliselt laekuvaid arveid on bilansis kajastatud summas 600 krooni. Majandusaastal nõudeid ostjate vastu ebatõenäoliselt laekuvateks tunnistatud ei ole. 2001. a laekus eelmistel majandusaastatel ebatõenäoliselt laekuvateks tunnistatud ja kuludesse kantud nõudeid summas 418 krooni.

LISA 4. Varud

31. detsember 2001 seisuga on Eestimaa Looduse Fondil ostetud kaubana arvel ELF märgid väärtuses 2 920 krooni. Ettemakseid hankijatele oli 31.12.2001 seisuga üleval summas 2 660 krooni.

LISA 5. Materiaalse põhivara liikumine

2001. a alguse seisuga oli fondil põhivara soetusmaksumuses 1 147 685 krooni väärtuses. 2001. a soetati põhivara juurde kogusummas 743 249 krooni eest. Kontori ja majapidamisinventari on juurde soetatud 185 884 krooni eest, transpordivahendeid 342 365 krooni eest ja muud põhivara 15 000 krooni eest. Koos LKÜ Kotkaga ostis Eestimaa Looduse Fond kinnistu Palupõhja külas eesmärgiga luua sinna looduskool. Eestimaa Looduse Fond soetas ½ mõttelise osa Jaago kinnistust Palupõhja külas hinnaga 200 000 krooni, sellest maa väärtuses 22 690 krooni ja kinnistul asuva maja koos kuuriga väärtuses 177 310 krooni. Sihtfinantseerimise vahendite arvel on põhivara 2001. aastal soetatud 596 394 krooni väärtuses. 2001. aasta jooksul ei ole põhivara müüdud, samuti ei ole põhivara alla- ega juurdehinnatud.

Põhivara rühmad	Saldo 01.01.01	Ostetud põhivara	Saldo 31.12.01	Kulum 31.12.01	Jääkväärtus 31.12.01
1. Hoone	706 420	177 310	883 730	306 289	577 441
2. Maa	7 758	22 690	30 448	-	30 448
3. Kontori- ja majapidamisinventar	137 396	200 884	338 280	103 599	234 681
4. Transpordivahendid	247 228	342 365	589 593	194 905	394 688
5. Muu põhivara	48 883	-	48 883	29 522	19 361
KOKKU	1 147 685	743 249	1 890 934	634 315	1 256 619

10-07-2002

2001. aastal on kulumit arvestatud summas 233 335 krooni, sellest sihtfinantseeritava põhivara kulumit summas 148 343 krooni. Amortisatsiooni on arvestatud ehitistele 35 316 krooni, kontori- ja majapidamisinventarile 64 890 krooni, muule põhivarale 12 216 krooni ja transpordivahenditele 120 913 krooni.

LISA 6. Sihtfinantseerimine

2001. a sihtfinantseerimise maht oli 4 841 501 krooni, sellest kodumaine sihtfinantseerimine 1 353 233 krooni ja välismaine sihtfinantseerimine 3 488 268 krooni. Eesti Energia sihtannetuse vahenditest korraldatud väikeprojektide konkursi käigus välja kuulutatud rahalised auhinnad, mis on arvestuslikult bilansis üleval real väikeprojektikonkursi auhinnad, on välja makstud 2002. aasta veebruaris.

LISA 7. Maksuvõlad

Maksuvõlgade kirjel bilansis on näidatud :

- kinnipeetud tulumaksu võlg summas 25 197 krooni,
- sotsiaalmaksu võlg summas 36 832 krooni.

LISA 8. Potensiaalsed kohustused

SA Eestimaa Looduse Fond rendib kasutusrendi korras AS Hansa Liising Eestilt sõiduauto Landrover Defender. Kasutusrendi makseid kirjendatakse tekkepõhiselt kuludes.

	2001. aasta maksed	2002. aasta maksed	2003. aasta maksed
Sõiduauto kasutusrendimaksed	83 957	83 957	55 972

LISA 9. Rahavoogude aruanne

Rahavoogude aruanne on esitatud lisana eraldi leheküljel.

LISA 10. Omakapital

SA Eestimaa Looduse Fondi omakapital koosneb põhikapitalist ja jooksva ning eelneva perioodi tulemist. 2001. aasta alguses kaeti eelnevate perioodide kasumi arvelt projektide ülekulusid summas 289 711 krooni. SA Eestimaa Looduse Fondi põhikapital on summas 1 kroon, sihtkapital summas 4 476 krooni, mis koosneb Navitolla sihtlaekumistest 639 krooni ulatuses ja Eesti Energia sihtlaekumistest 3 839 krooni ulatuses.

LISA 11. Realiseerimise netokäive

SA Eestimaa Looduse Fondi realiseerimise netokäive moodustus rendi- ja muudest müügituludest kokku summas 199 158 krooni, mis jagunes omakorda vastavalt 115 962 rendituludeks ja 83 196 krooni muudeks müügituludeks.

LISA 12. Bilansivälised varad

SA Eestimaa Looduse Fondil on vastutaval hoiul järgmised bilansivälised varad:

- SA Pokumaa voldikud väärtuses 990 krooni,
- Navitolla postkaardid väärtuses 1 560 krooni,
- SEI raamat "Eesti kui ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni liikmesriik" 600 krooni,
- SEI raamat "Maailm aastal 1999" väärtuses 495 krooni.

10-07-2002

SA Eestimaa Looduse Fondi majandusaruande on kinnitanud:

.....

Juhatuse esimees:

Robert Oetjen

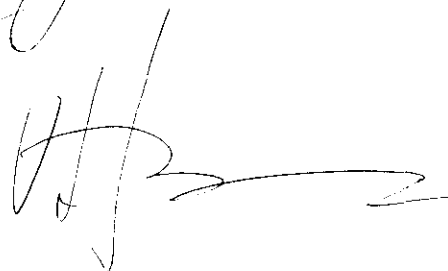

Juhatuse liikmed:

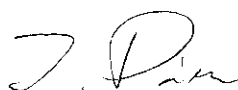
Toomas Trapido

Urmo Lehtveer

Irja Pärn

Gea Kõverjalg

10-07-2002

SA Eestimaa Looduse Fondi 2001.a. majandusaasta aruande on kinnitanud:.....

Nõukogu esimees Mari-Ann Kelam

Mari-Ann Kelam 07.05.2002

Nõukogu liikmed:

Andres Haamer

volituse alusel Mati Kaal

Andres Haamer 07.05.2002

Vootele Hansen

Vootele Hansen 7. mai 2002

Mati Kaal

Mati Kaal 07.05.2002

Kaido Kama

Kaido Kama 27.05.2002

Jaan J. Leppik

Jaan J. Leppik 07.05.2002

Aleksei Lotman

volituse alusel Ann Malts

Aleksei Lotman 07.05.02

Ann Malts

Ann Malts 07.05.02

Rainer Nõlvak

Rainer Nõlvak 09.05.02

Allan Selin

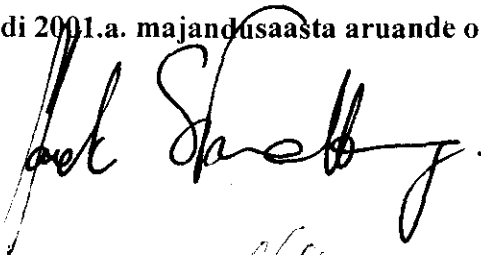
volituse alusel Mati Kaal

Allan Selin 07.05.2002

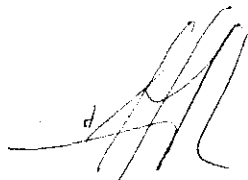
10-07-2002

SA Eestimaa Looduse Fondi 2001.a. majandusaasta aruande on kinnitanud:

Marek Strandberg

 7. mail 2002

Andres Tarand
volituse alusel Jaan J. Leppik

 07.05.2002

Pille Tomson
volituse alusel Kaido Kama

 27.05.2002

Urmas Vahur

 07.05.2002

Katarina Veem
volituse alusel Ann Malts

 07.05.02

RIMESS MRI OÜ
Uus-Tatari 25 / Veerenni 13 10 -07- 2002
10134 Tallinn
Tel.: +372 612 0420
Fax: +372 612 0421

E-mail: rimess@rimess.ee
Internet: www.rimess.ee

Reg. nr. 10384467
KMKR nr. EE100086678

Audiitori järelendusotsus SA Eestimaa Looduse Fond 2001.a. aruande kohta

Olen kontrollinud SA Eestimaa Looduse Fond 31.12.2001. lõppenud majandusaasta kohta koostatud raamatupidamise aastaaruannet. Raamatupidamise aastaaruande koostamine on asutuse juhtkonna kohustus. Meie ülesanne on anda auditi tulemustele tuginedes omapoolne hinnang raamatupidamise aastaaruande kohta.

Sooritasin auditi kooskõlas Eesti Vabariigi audiitortegevuse eeskirjadega. Nimetatud eeskirjad nõuavad, et audit planeeritaks ja sooritataks viisil, mis võimaldaks piisava kindlustundega otsustada, et raamatupidamise aastaaruanne ei sisalda olulisi vigu ja ebatäpsusi. Auditi käigus olen väljavõtteliselt kontrollinud tõendusmaterjale, millel põhinevad raamatupidamise aastaaruandes esitatud näitajad. Audit hõlmas ka raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtete ja juhtkonnapoolsete raamatupidamislike hinnangute kriitilist analüüsi ning seisukohavõttu raamatupidamise aastaaruande esituslaadi suhtes tervikuna. Arvame, et meie audit annab piisava aluse arvamuse avaldamiseks raamatupidamise aastaaruande kohta.

Olen seisukohal, et Eesti Vabariigi Raamatupidamise seadusest lähtuvalt koostatud raamatupidamise aastaaruanne, mis näitab 2001.a. bilansimahuks seisuga 31.12.2001.a. 1.692.920 krooni, kajastab õigesti ja õiglaselt SA Eestimaa Looduse Fond finantsseisundit seisuga 31.12.2001.a.

Võrus, 26.veebruari, 2002.a.

Ulvi Sloog
Vannutatud audiitor

10-07-2002

3. PROJEKTIDE LÜHIARUANDED

ELFi projektide loetelu 2001-2002

Keskonnaharidus:

Alam-Pedja Looduskool – projektijuht: Robert Oetjen / robert@elfond.ee
Arhusi konventsiooni rakendamine – Robert Oetjen / robert@elfond.ee
ELFi talgu- ja loodusreisid – Jüri-Ott Salm / jott@elfond.ee
Kooliõpilaste loodusvaatlused – Reet Kristjan / loodus@entk.ee
Kõrv Loodusesse – Veljo Runnel / veljo@elfond.ee
Linnueurovisioon – Urmo Lehtveer / urmo@elfond.ee
Loodusfoto konkurss koostöös OÜ Looduskiri – Urmo Lehtveer / urmo@elfond.ee
Matkaraja toetusfond – Urmo Lehtveer / urmo@elfond.ee
Panda Auhind – Kaidi Kübar / kotkas@park.tartu.ee
Pokumaa – Toomas Trapido / toomas@elfond.ee
Rabamäe Õppe- ja Turismikeskus – Henrik Guthan / henrik@inscape.ee
Tabasalu puhkepark – Toomas Trapido / toomas@elfond.ee
Tallinna Loodusmaja arendamine – Ülle Rajasaar / ylle@elfond.ee
Uudisteagentuur Greengate – Toomas Trapido / toomas@elfond.ee

Looduskaitse:

Lendorav - Uudo Timm / uudo@ic.envir.ee
Hülged - Mart Jüssi / mart@elfond.ee
Nahkhiir - Lauri Lutsar / lauri@elfond.ee
Kõre - Riinu Rannap / riinu.rannap@ekm.envir.ee
Hunt – Robert Oetjen / robert@elfond.ee
Miiilud – Annika Liivak / annika@elfond.ee
Alam-Pedja jäätmaade niitmine - Robert Oetjen / robert@elfond.ee
Kodaja – Robert Oetjen / robert@elfond.ee
Emajõe projekt - Annika Liivak / annika@elfond.ee
Väinameri - Robert Oetjen / robert@elfond.ee
Eesti poollooduslike rohumaade inventeerimine – Matis Mägi / matias@elfond.ee
Eesti poollooduslike niitude taastamine ja majandamine/LIFE – Matis Mägi / matias@elfond.ee
Suurkiskjad – Robert Oetjen / robert@elfond.ee
Looduskaitse andmebaasi vastavusse viimine EL-i nõuetega - Eerik Leibak / eerik@elfond.ee
Natura Läänemaa ja Raplamaa osaprojekt – Eerik Leibak / eerik@elfond.ee
Mets – Toomas Trapido / toomas@elfond.ee, Anu Kõnnussaar / anu@elfond.ee
Vanade metsade kaardistamine – Rainer Kuuba / rainer@elfond.ee
Must-toonekure pesapaikade kaitse – Urmas Sellis
Ekspertiisid
Kaitse-eeskirjad
Kaitsekorralduskavad

Säästev areng:

Keskonnaalane õigusabi – Revo Linno / revo@elfond.ee
Leppneeme ökoküla – Urmo Lehtveer / urmo@elfond.ee
Etanoolikütuse propageerimine – Margus Meho / margus@elfond.ee
Triigi lambad – Gilleke Kopamees
Roheline Energia koostöös Eesti Energiaga
Kogukonna metsad – Mikk Sarv / mikk@elfond.ee
Koolasaamid – Toomas Trapido / toomas@elfond.ee

10-07-2002

1. Keskkonnahariduse programm:

1) Alam-Pedja Looduskool

Projekti eesmärgiks on luua Alam-Pedja looduskaitseala keskele loodushariduskeskus – Palupõhja looduskool. Looduskoolis hakatakse loodusharidust andma nii lastele kui nende vanematele. Looduskooli põhimõtte on, et eelkõige tuleb loodust tutvustada läbi kogemuse ja loodustunnetuse. Looduskool hakkab toimuma laagrite, talgute ja õppepäevadena.

Juba Alam-Pedja looduskaitseala kaitsekorralduskavas oli kirjutatud, et Palupõhja küla on ideaalne paik looduskooli rajamiseks. 2000. aastal otsustasid ELF ja LKÜ Kotkas osta kaasomandisse koolihooneks sobiva maja ja seal looduskooli arendama hakata. 2001. aasta sügisel ostetigi 400.000 krooni eest sobiv hoone ja 24 ha maad, Hollandi ja Taani fondidelt saadi ka abi koolihoone esmaseks renoveerimiseks. Looduskoolis hakkavad õpetust jagama head loodusetundjad ülikoolidest ja Tartu loodusmajast. Esimesed laagrid toimuvad 2002. aasta suvel.

Partneriteks on LKÜ Kotkas, Tartu Noorte Loodusmaja, Tartu Maavalitsus, Tartu Linnavalitsus ja Keskkonnaministeerium. Projekti rahastavad Prins Bernhard Fond (Holland), Milieukontakt Oost-Europa (Holland), WWF-Taani.

Vt. http://www.elfond.ee/alaleht.php?id_kategooria=100&keel=eesti

2) Arhusi konventsiooni rakendamine

ELFi 2001. aasta üks suuremaid ja olulisemaid projekte. Selle abil tõsteti oluliselt kogu Eestimaa Looduse Fondi ja ka mitmete teiste keskkonnaorganisatsioonide suutlikkust ja aidati kaasa organisatsioonilisele arengule. Aasta jooksul on projekti raames toimunud ELFi struktuuri ümberkorraldamine, mis on andnud olulise efekti projektide juhtimises ja haldamises.

Raamprojektina toetas Arhusi projekt ELFi kodulehe arendust, Rohelise Värava internetiportaali ja raadiosaateid, aasta lõpust ka ETV saadet "Tasakaal". Toetati ka Eesti Keskkonnaühenduste Koja (EKO) kokkukutsumist. Viidi läbi kaks seminari Arhusi konventsiooni rakendamise teemal. Kutsuti ellu ja toetatakse osaliselt ka ELFi õigusabi projekti.

Projekt algas ametlikult 2001. aasta veebruarist, lisaks projektijuht Robert Oetjenile osalevad projektis aktiivselt ka Urmo Lehtveer, Aivar Õepa, Taavi Padjus, Lauri Lutsar, Liilia Tali ja Aile Villemson.

ELFi Arhusi projekti partneriteks on NEPCON (Taani) ja 11 Eesti keskkonnaorganisatsiooni. Projekti rahastaja on DANCEE.

Vt. http://www.elfond.ee/alaleht.php?id_kategooria=108&keel=eesti

3) ELFi talgu- ja loodusreisid

Loodus ja talgureiside korraldamine on üks olulisi avalikkusele suunatud ELFi tegevusvaldkondi, mille eesmärgiks on looduse väärtustamine ja loodussäästlike hoiakute kujundamine. Ürituste käigus tutvutakse loodusväärtustega ja talgutega aidatakse kaasa ka nende säilimisele.

Projekt algatati 1998. aastal, kui alustati loodusreiside organiseerimist, järgnevatel aastatel lisandusid talgureisid ja rattamatkad. 2001. aasta kaheksal talguüritustes oli osalejaid kokku 250, kokku tehti tööd ligikaudu 1400 tundi. Hiiu- ja Viljandimaal toimunud rattamatkadel "Kuhu lähed, Eesti mets" läbiti üle 300 km pikkune teekond, osaleti samuti kahel talguüritusel ja vaadeldi, mis metsas on toimunud ja mida arvavad sellest keskkonnakaitsjad ja

10-07-2002

metsamajandajad. Tähelepanu koondati asjaolule, et metsal on ka muid väärtusi peale puidu, ehkki nende väärtustamine metsas toimunu põhjal sageli kinnitust ei leidnud....Talgu...ja loodusreisidest osavõtjate ring laienes kiiresti seoses kevadel internetis ja ajakirjanduses läbiviidud reklaamikampaaniaga, aga ka tänu oma internetilehe loomisega, kus muuhulgas on võimalik end ka üritustele registreerida.

Projekti Rahastajateks on Hollandi fond Alert, Keskkonnainvesteeringute Keskus, British Trust for Conservation Volunteers.

Vt. <http://www.elfond.ee/reisid/>

4) Kooliõpilaste loodusvaatlused - Naturewatch

Projekt on loodud koolinoorte loodushariduse taseme tõstmiseks. Õpilased viivad kevadel ja sügisel läbi praktilisi loodusvaatlusi ühtse küsimustiku alusel. Lisaks uuritakse tarbimisharjumusi (energia ja transport, heitvesi, praht, toit ja kaubandus), mis toimub alaprojekti Watch 21 raames. Suure populaarsuse on võitnud seminarid, kus juhendatakse projektis osalevate koolide õpetajaid. Projektis kaasalööjad saavad osaleda ka rahvusvahelistel seminaridel, laagrites ja kokkutulekutel. Välja on antud mitmesuguseid trükiseid, näiteks määrajad.

Eesti osaleb projektis alates 1991. aastast, mil alustati rannikuvaatlustega. Hiljem on lisandunud teised alaprojektid. 2001. aastal osales projektis 60 Eesti kooli ligikaudu 2200 õpilasega. Igal aastal valmivad vaatlustulemuste alusel kokkuvõtte alaprojektide kaupa, lisaks rahvusvaheline kokkuvõte. Projektis osalevate koolide arv pole aastatega praktiliselt muutunud, väljalangejaid on vähe.

Selles rahvusvahelises projektis osalevad lisaks Eestile veel WWF-Finland (Soome), Childrens Environmental School (Läti), Polish Ecological Club (Poola), Ecodefense (Venemaa, Kaliningrad) ning mitmed koolid mujalt Venemaalt, Rootsist ja Leedust. Projekti rahastab Rootsi WWF ja Eesti haridusministeerium.

Vt. http://www.elfond.ee/alaleht.php?id_kategooria=101&keel=eesti, <http://www.entk.ee>, <http://www.wwf.se>

5) Kõrv Loodusesse

“Kõrv loodusesse” on internetil põhinev multimeediaprojekt. Selle käigus lindistatud ja kogutud loodushelid koos juurdekuuluvate tekstide ja piltidega on pandud õppe- ja esteetilistel eesmärkidel interneti. “Kõrv loodusesse” koondab üldiseks kasutamiseks internetis loodushelid: lindude, konnade, imetajate, selgrootute hääli, helipilte erinevaist loodusmaastikest, eripärasteid helindeid eluta loodusest.

Projekt käivitus 1999. a kevadel, kui alustati eeltöödega, lindistamise ja veebikontseptsiooni loomisega. Alates 2000. a sügisest on projekt “Kõrv loodusesse” küllalt palju avalikku tähelepanu võitnud. Veebisaidil on palju külastajaid ja 2001. aasta sügisel tutvustati lehekülge ETV Terevisiooni saates. Programmi õpetatakse Tiigrihüppe õpetajate arvutikoolituses. 2002. aastal on võimalik jätkata projekti tööd, sest ta seisab Keskkonnainvesteeringute Keskuse rahastamiskavades. Sellest ELFi projektist kasvas välja ka idee korraldada 2002. aasta kevadel üle-euroopaline konkurss Linnueurovision.

Projekti rahastab Tiigrihüppe Sihtasutus ja Keskkonnainvesteeringute Keskus.

Vt. <http://www.loodusheli.ee>, http://www.elfond.ee/alaleht.php?id_kategooria=102&keel=eesti

10-07-2002

6) Linnueurovisioon

Milline on Eesti ja Euroopa ilusaim linnulaul? Üheaegselt Eurovisiooni lauluvõistlusega korraldavad Eestimaa Looduse Fond, Eesti Ornitoloogiaühing ja TELE2 üle-Euroopalise linnulaulu võistluse Birdeurovision 2002. Internetis toimuval hääletamisel selgitatakse välja, milline on Euroopa ilusaima lauluga lind. Euroopa kauneim linnulaul selgitatakse internetis ajavahemikul 25. aprill kuni 25. mai 2002. Laule saavad hinnata kõik inimesed üle terve maailma. Võistluse info koos hindamissüsteemiga on kätte saadavad mitmes Euroopa peamistes keeltes. Eestit esindab Linnueurovisioonil ööbik. Üldse osaleb üritusel 21 riiki.

Vt. <http://www.birdeurovision.org>, http://www.elfond.ee/alaleht.php?id_kategooria=107&keel=eesti

7) Loodusfoto konkurss koostöös OÜ Looduskiri

2002. aasta loodusfoto konkursil osales ligi nelisada fotograafi kolmes erinevas vanusegrupis. Lõpuüritus toimus Tallinnas Estonia kontserdisaalis käesoleva aasta aprillis. Peamine korraldaja oli OÜ Looduskiri, kellele ELF kandis ja kannab veel üle kokku 22 500 krooni, mille ELF taotles 2001. aastal Keskkonnainvesteeringute Keskuselt. ELFile jääb 2500 krooni.

8) Matkaraja toetusfond

Matkaraja toetusfondi arvel olevat laekub Väikese Põlismetsa Raamatu müügist, mis kirjastati Metsakaitsealade Võrgustiku projekti raames. Kogutud rahaga on plaanis rajada matkarada ELFi Palupõhja looduskooli juurde. Hetkel on arvele kogunenud 20 105 krooni. Raamatuid on ka veel üsna palju järel, seega oodata veel laekumisi.

Matkaraja ehitamine on esialgu plaanitud 2003. aastasse.

9) Panda Auhind

Projekt, mille käigus ehitati Kirna matkarada, torni, rippsilda, jm, näeb ette ka viieks aastaks stipendiumiprogrammi, mis toetaks teaduse- ja loodushariduse projekte. 2001. aastal ei toimunud enam spetsiaalseid tegevusi. Sügisel 2001.a. otsustati viimase stipendiumikonkurss välja kuulutada 2002. aasta kevadel.

10) Pokumaa

Pokumaal valmis loodusrada, paigaldati pesakaste. ELFi kaudu alates 2002. aastast Pokumaa rahastamine enam ei toimu, projekt viiakse ellu läbi Pokumaa Sihtasutuse, mille üheks asutajaliikmeks on ka ELF. Varasemad ELFi kaudu toimunud projektid on lõpetatud.

11) Rabamaa Õppe- ja Turismikeskus

Rabamaa õppe- ja turismikeskus paikneb kolme Eestimaa rabade pärli – Muraka ning Ratva raba ja Selisoo veerel, projekti eesmärgiks ongi kohaliku looduspärandi ning samuti ajaloo- ja kultuuripärandi tutvustamine loodusturistidele ning teistele huvilistele. Püütakse läbi ökoturismi elavdada ka kohalikku külaelu ning vähendada tööpuudust.

Rabamaa projekt sai alguse 2001. aasta kevadel, kui hakati keskuse ideed ellu viima ning pandi paika plaanid edaspidiseks. 2001. aasta oktoobris saadi toetus Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuselt ning algas keskuse töö. Rabamaa palkhoonest keskuse juurde tulevad lähiajal lõkkeplats, väliköök, viidad, Rabamaa kaart, tootemisambad, mais–juunis on kavandatud parkla ja muinasküla (korilaste vaielamud, sepikoda ja rauamaagisulatusahi) rajamine. Koos Riigimetsa Majandamise Keskusega on plaanis matkaradade märgistamine, lõkkeplatside tegemine ja vaatetorni ehitamine. Edaspidi oodatakse Rabamaale ökoturiste, korraldatakse lastele ja suurtele looduslaagreid, hakatakse tutvustama kohalikke muistseid kombeid.

Lisaks projektijuht Henrik Guthanile osaleb töös ka Harald Guthan. Partnerid on Mäetaguse vald, Eesti Turismiagentuur, Riigimetsa Majandamise Keskus ja ERDA. Rahastajateks ERDA, Henrik ja Harald Guthan.

10-07-2002

12) Tabasalu puhkepark

Projekti eesmärgiks on Rannamõisa maastikukaitseala säilitamine ning loodust ja rahu hindavatele inimestele puhkekoha loomine. Ühtlasi püütakse olemasolevate vahenditega ka inimeste loodusharidust ja -haritust tõsta.

Eeltööd Tabasalu puhkepargi rajamiseks algasid juba 1999. aastal, esimene tähtsaim sündmus oli Inglise miili terviseraja avamine. Tasapisi on puhkeparki edasi arendatud ja sellest on kujunenud linlastele meelispuhkekoht. Ametlikult avati puhkepark 2001. aasta kevadel.

Endisest nn "pätipargist" (nii rahvas seda enne nimetas) on saanud rahulik ja turvaline koht, metsale pole tuld otsa pistetud, maha raiutud, kinnisvaraks müüdud, vaatajaid on käinud lähedalt ja kaugelt, kõigile on meeldinud. Töö puhkepargi hoidmisel käib edasi. Projektijuht Andrus Purje on ka kohalik abipolitseinik, Harku valla keskkonnakaitsja, Harju keskkonnainspeksiooni silmad-kõrvad Harku ja osaliselt ka Saue vallas. Aktiivsed kaastöötajad on veel kohalikud elanikud restauraator Siim Sarv ja Lilleküla gümnaasiumi õpilane Rasmus Holm ning paljud teised vallaelanikud.

Partneriteks on Riigimetsa majandamise Keskus, Harjumaa keskkonnateenistus ja Harku vald. Rahastajateks Philip Morris, Inglise saatkond, Rainer Nõlvak ja Armin Karu.

Vt. <http://www.harku.ee/uudis.php?uID=54>

13) Tallinna Loodusmaja arendamine

Tallinna Loodusmaja projekt näeb ette kaasaegse loodushariduskeskuse loomist Tallinna. ELFi eesmärk on luua Tallinna loodushariduse sihtasutus, kus osaleksid Tallinna linn, valitsusvälised organisatsioonid ning ka erasektor. Seni on asi linna otsustamatuse taha toppama jäänud. 2001. aastal valmis Loodusmaja projekti esimene etapp, mis andis ülevaate Tallinnas toimuvast koolivälisest loodusharidustegevusest. Aasta lõpus õnnestus haridusosakonda veenda loodusharidusprojektide konkursi otstarbekuses. Detsembris viidi projekti raames läbi konkurss "Linnalaps loodusesõbraks". Linn jagas toetust 16 projektile 300 000 krooni ulatuses. Tallinna Haridusamet eraldas KULLOLE möödunud aastal 500 000 krooni keskkonnaklassi ehitamiseks. Klass avatakse 2002. aasta veebruaris, ELF on KULLO keskkonnaklassi Nõukoja kokkukutsuja ja üks osaleja klassi arengukavade väljatöötamisel.

Projekti partneriteks on Tallinna Haridusamet, Tallinna linnavalitsus ja Tallinna Loomaaed.

Vt. http://www.elfond.ee/alaleht.php?id_kategooria=109&keel=eesti

14) Uudisteagentuur Greengate

Roheline Värav on Eestimaa Looduse Fondi internetivärav eesmärgiga vahendada kohalikku ning rahvusvahelist loodus- ja keskkonna-alast infot. RV on Eesti esimene keskkonnauudiste agentuur. Algselt internetiportaalina töötanud agentuur on kahe tegevusaasta jooksul oluliselt laienenud. Juba teist aastat jõuab eetrisse ka KUKU raadios, praegu saadetakse keskkonnajuttu kuulajateni üks kord nädalas tunni aja jooksul. 2001. aasta lõpust lisandus ka Rohelise Värava paberväljaanne, mis ilmub kord kuus Maalehe lisana. Koostöö on arenemas ETV Tasakaalu saatega.

Roheline Värav alustas ELFi projektina tegutsemist 1999. a. sügisel. 2002. aastal on internetiväljaandele plaanis lisada vene- ja ingliskeelne versioon. Rohelise Värava toimetuses töötavad Aivar Õepa, Kristel Ader, Arni Alandi, Erik Sikk, raadiosaateid teeb Kadri Valner.

Partneriteks on maakonna ajalehed, KUKU-raadio, ETV, Maaleht. Projekti rahastajad on Euroopa Komisjon, PHARE-REC, WWF ja ELF.

10-07-2002

Vt. www.greengate.ee, http://www.elfond.ee/alaleht.php?id_kategooria=107&keel=eesti,
<http://audioarhiiv.kolhoos.ee/rohelinevarav>

2. Looduskaitse programm:

1) Lendorav

Lendorava projekti põhieesmärgiks on olnud ja jääb ka tulevikus aktuaalse info kogumine lendorava leiukohtade kohta. Selleks inventeeritakse lendoravatele sobivaid metsi eelkõige praegu teadaolevate ja lendoravate varasemate esinemiskohtade ümbruses. Lisaks lendoravate leiukohtade tuvastamisele kogutakse leiukohtades teavet lendoravate arvukuse, seisundi, potentsiaalsete elupaikade, bioloogia jne kohta. Projekti käigus kogutud andmete alusel tehakse ettepanekuid lendorava kaitse tõhustamiseks.

Lendorava projekt on üks esimestest ELF-i projektidest, mis käivitus 1991. aastal. Esimestel aastatel koostati ülevaade lendorava levikust Eestis läbi aegade nii kirjanduse kui ka läbiviidud küsimustike ja uurimistööde algandmete põhjal ning alustati inventuure lendorava kaasaegse leviku selgitamiseks.

1996. aastal koostati juhend lendorava, kui I kategooria kaitsealuse liigi, elupaikades kaitsealade loomiseks ning seal rakendatava kaitsekorra kavandamiseks. Lendorava projekti tulemusi on kasutatud mitmete kaitsealade kaitse-eeskirjade ettevalmistamisel (Kämbla, Muraka, Paadenurme, Suigu looduskaitsealad ja Tudusoo maastikukaitseala). 2001. aasta lõpus kinnitati lendorava seisukohalt kõige olulisema kaitseala – Sirtsu looduskaitseala kaitse-eeskiri. Sirtsu looduskaitseala hõlmab 9 teadaolevat lendorava elupaika. Aastatel 2000.–2001. tehti ettepanek ka kolme uue lendorava looduskaitseala (Võtikvere, Lepassaare ja Tagajõe looduskaitseala) moodustamiseks ja valmistati ette nende kaitse-eeskirjade eelnõud. Projekti tulemusi on kasutatud ka loodushariduslikel ja looduskaitset propageerivatel üritustel ning loogutes; koostööna lasti välja WWF-i lendorava margiseeria.

Eestis on partneriteks olnud Keskkonnaministeerium ja maakondlikud keskkonnateenistused. Välismaalt on kontakte olnud Soome WWF lendorava töörühmaga ja Oulu Ülikooli lendorava spetsialistidega. Rahastajateks on olnud Eesti Keskkonnafond ja selle Ida-Virumaa osafond, aastaid tagasi ka Pedigree Eesti.

Vt. http://www.elfond.ee/alaleht.php?id_kategooria=144&keel=eesti

2) Hülged

Projekt on suunatud hüljeste seisundi ja elukäigu selgitamisele. Jälgitakse ka, et rakendatavad looduskaitse ja -kasutuse meetmed täidaksid tõhusalt püstitatud eesmärgi – kindlustada Läänemere hüljestele tulevik tänasest tervislikumas elukeskkonnas.

Hüljeste juures käimine sai võimalikuks siis, kui rannikumeri 1989. aastal vabanes nõukogudeaegsetest keelutsoonidest. Üheksakümnendate aastate alguse avastusliku loomuga retkedest on saanud tänapäevaks süstemaatiline ja mitmekülgne looduskaitse- ja teadusprojekt. Tähtsamad tööd on läbi viidud rahvusvahelises koostöös. Esimestel aastatel said välitööd võimalikuks peamiselt tänu Soome WWF-i hülgetöörühma mehisele ja tehnilisele osalusele, hilisematel aastatel on partneriteks olnud Rootsi ja Norra teaduskeskused. Praegu on Eestil ühena kolmest Läänemere hülgeriigist kandev osa mitmes hüljeste kaitse ja uurimise seisukohast olulises rahvusvahelises koostööprojekti.

Kaheteistkümnne tööaasta olulisemad tulemused on vormistatud 2001. aastal valminud hallhüljeste asurkonna kaitse ja kasutamise tegevuskavas. See kaitsekorralduskava arvestab tänast hüljeste asurkonna seisundit ning looduslikke ja inimtekkelisi riske, mis koos kujundavad lähi- ja kaugema tuleviku nende loomadele Eestis ja kogu Läänemeres. Tänapäevased tähtsamad

10-07-2002

ettevõtmised on suunatud nii viiger- kui ka hallhülge sigimise edukuse tuvastamisele hüljestele äärmiselt ebasoodsatel soojadel talvedel. Kliima edasisel soojenemisel võib...poegimise..... ebaõnnestumine liigile saatuslikuks saada. Tähelepanu pööratakse senisest enam hülgerahva liikumistele eri paikade vahel ja nn. kodukohatruudusele. Kaasaegset kõrgtehnoloogiat rakendades on püüuks selgitada erinevate seltsingute "kodumaa" ja omavahelised sugulussuhted.

Meeskonna moodustavad kogenud hülgeuurijad, vennad Mart ja Ivar Jüssi, kellele on viimastel aastatel olnud abiks juhendatavad üliõpilased ja vabatahtlikena mitmed merel ja rannikul oma igapäevast tööd tegevad inimesed. Hülgeprojekt on Eestimaa Looduse Fondi vastutusel olnud fondi asutamisest alates ja ka täna tagab vaid ELFi-poolne tugi senitehtu järjepidevuse ning uute ettevõtmiste õnnestumise.

Partnerid on Keskkonnaministeerium, Tartu Ülikooli Zooloogia ja Hüdrobioloogia Instituut, WWF-i hülgetöörühm Soomes, Valtion Riista- ja Kalatalouden Tutkimuslaitos (Soome), Naturhistoriska Riksmuseet (Rootsi) ja Baltic Fund for Nature (St. Peterburg, Venemaa). 2001. aastal toetas Eestimaa Looduse Fondi hülgeprojekti 10 000 krooniga ainukesena NT Marine.

Vt. http://www.elfond.ee/alaleht.php?id_kategooria=117&keel=eesti

3) Nahkhiir

Nahkhiireprojektiga on ELFi tegeldud juba selle asutamisest saadik, 1991. aastast. Esimesed ELFi nahkhiire-alased välitööd toimusid 1992. a. alguses, kui käidi uurimas nahkhiirte suuremaid talvituskolooniaid. Edaspidi on inventeeritud nii suviseid kui talviseid nahkhiirte elupaiku, hinnatud nahkhiirte arvukust ja liigilist koosseisu ning saadud andmeid kasutatud ettepanekute tegemisel nahkhiirte kaitse korraldamiseks ja ka praktilistel töödel nahkhiirte elutingimuste parandamiseks.

2000.–2001. osaleti Piusa koobaste kaitsealale turismirajatiste planeerimisel. Koobaste hüppeliselt kasvanud külastatavuse taustal on väga oluline, et 2001. a. septembris valmisid kaitsealale õpperada, viidad, infotahvlid, piirded ning trepid. Rahastajad olid Riigimetsa Majandamise Keskus ja Põlva Keskkonnateenistus, kes neid töid ka ise juhtisid (ELFi poolt oli nõuanne).

2000. a. sügisel korraldati Tartus Raadi mõisapargis asuvat keldrit, mis on talvituskohaks vähemalt kahele nahkhiireliigile – suursõrmale ja põhja-nahkhiirele. Mandri-Eestis oli see esmakordne üritus, kui parandati otseselt nahkhiirte talvitustingimusi keldris.

2001. a. võeti kokku olemasolevad andmed ning valiti välja Natura 2000 kriteeriumitele vastavad nahkhiirte elupaigad Eestis (loodusdirektiivi I lisa elupaigatüüp – avalikkusele suletud koopa ja loodusdirektiivi II lisa liigi, tiigilendlase (*Myotis dasycneme*), elupaigad).

Partneriteks on Eesti nahkhiirte uurimise töörühm ja Pettersson Elektronik AB (ultrahelidetektorid jm). Projekti on rahastanud Keskkonnainvesteeringute Keskus, Keskkonnaministeerium ning Linda Poots ja Viktor Masing.

Vt. http://www.elfond.ee/alaleht.php?id_kategooria=145&keel=eesti,
<http://www.bahnhof.se/~pettersson/>, www.postimees.ee/index.html?number=432&op=логу&id=906

4) Kõre

2001. aastal teostasid ELFi kõre projekti töörühma liikmed seiret mitmes kohas Vormsi ja Hiiumaa rannikualadel selgitamaks kõre seisundit. Käivitus suurem LIFE'i rahastatav projekt kõre elupaikade taastamiseks ja kaitseks, mis kestab aastani 2004. LIFE projekti perioodil eraldi kõre projekti ELFi juures läbi ei viida.

10-07-2002

5) Hunt

Koostööprojekt piirivalvega piirialade suurkiskjate liikumiste registreerimiseks sisuliselt lõppes, kuid koostöö viie piirivalvepiirkonnaga jätkub. On veel jäänud teha üks voldik Eesti suurkiskjate ohjamisest ja kaitse korraldamisest, seetõttu on projekt veel ametlikult lõpetamata.

6) Miilud

Projekti eesmärk on aidata kaasa algselt loodusest välja surnud Pere Davidi hirvede ehk miilude populatsiooni taastamisele Hiinas. Selleks oleks vaja transportida Tallinna Loomaaias kasvatatud 50 looduskaitse all olevat haruldast Davidi hirve Hiinasse ning ühtlasi ka viia Tallinna loomaaia Pere Davidi hirvede populatsiooni arvukus loomaaia taluvuse piiridesse, tagades sellega loomaaias miiludele paremad elutingimused.

Projekt algatati 2001. aastal. Senini on põhiliselt tegeletud sponsorite otsimisega, sest 50 miilu lennukiga transportimine on üsna kulukas. Projekti käigus tuleb miilude jaoks valmistada spetsiaalsed kastid, harjutada loomad nendega, transportida miilud lennukiga Hiinasse Tianjini lennuväljale ning sealt edasi Dafengi loodusreservaati.

Pere Davidi hirved on juba paarsada aastat Hiina looduses olnud välja surnud. Kahekümnenadal sajandil alustati sealse asurkonna taastamisega. Viies Eestist Hiinasse veel 50 noort miilut, on võimalik veelgi parandada võimalusi, et kunagi elavad haruldased Davidi hirved taas vabalt Hiina looduses. Miilude populatsiooni taastamine aitab kaasa ka loodusliku mitmekesisuse suurendamisele.

Pere Davidi hirvede transportimise projekti Eesti-poolseteks läbivijateks on Eestimaa Looduse Fond (ELF) ja Tallinna Loomaaed. Hiina-poolseks läbivijaks on Hiina WWFi esindus. Projekti juhivad Mati Kaal (Tallinna Loomaaia direktor) ja projektijuht Annika Liivak.

Vt. http://www.elfond.ee/alaleht.php?id_kategooria=146&keel=eesti, <http://www.tallinnzoo.ee>

7) Alam-Pedja jäätmaade niitmine

Jätkuva koostööna WWF-Rootsi ja Kotkaga ostis ELF teise jäätmaaniikuki Alam-Pedja luhtade (Emajõe ja Pedja ääres) hooldamiseks. Masinad on võimaldanud maahooldustoetuse taotlemise ning viimase abiga on ligi 1000 ha võsastunud niidualasid puhastatud, taastamaks elupaigad paljudele liikidele. Luhaseire programm on samuti jätkunud ning on paigaldatud infostendid luhtade kasutusest ning looduskaitse väärtustest.

8) Kodaja

Projekt käsitles Sookuninga looduskaitseala ning Läti-poolse märgala kompleksi kaitse planeerimist. Projekt lõppes sisuliselt 2000. aastal, kuid on veel kavas välja anda üks trükis.

9) Emajõe projekt

WWF-Taani finantseerimisel jätkub veel projekt Emajõe jõgikonna piirkonnale laialthõlmava projekti koostamiseks. Projekt peaks lõppema analüüsi, projektikava, ja aruandega suvel 2002.a.

10) Väinameri

Väinamere projekti eesmärgiks on taastada või säilitada ranniku pool-looduslikud alad, kaunid avamaastikud. Elu näitab, et selleni jõuab vaid ranniku loodusrikkuste pideva mõistliku kasutamise kaudu. Väinamere projekti ülesandeks ongi toetada põllumajanduslikku tegevust rannikul. Seda ühelt poolt vahetult, näiteks tööriistade, tõuloomade ja karjatamistoetuste kaudu. Ja teiselt poolt koolituskursuste ja õppematerjalide abiga. Väinamere projekti kaugem eesmärk on rannarahva elutingimuste parandamine, ka vanade traditsiooniliste sissetulekuallikate

10.02.2002

taaselustamine. Nii pannaksegi rõhku lisaks talunikele näiteks käsitöö toetamisele, kvaliteets-
loodusliku põllumajandustoodangu turustamisele, ökoturismile.

Väinamere projekt algas 1998. aastal. ELF lõi kaasa 2000. aastal, kui osteti Šoti mägiseid.
Nüüdseks on rajatud näidiskarjamaad, mitmed vaatetornid.

2001. aastal toetati 3000 hektari pärandkoosluste niitmist ja neil karjatamist. Taastati 30 ha
niite. Avati õpperajad Pihla talu maadel Hiiumaal, Sviby-Rumpo rada Vormsil.
Turismiettevõtjatele korraldati õppereis Rootsi. Toimusid suvelaata ja jõululaata, kus kaubeldi
kohaliku käsitööga. Lihulas avati uus käsitööpood, kus saab müüa kohalikku toodangut.
Vormsil õpetati õppepäeval lambanahkade parkimist.

Projekti juhivad Robert Oetjen ja Toomas Kokovkin. Tööd koordineerivad Alex ja Kaja
Lotman, Elle Puurman ning Liia Rosenberg. Partnerid on Arhipelaag, Rootsi WWF, Väinamere
loodushoidjad ja kohalikud inimesed. Rahastajad Rootsi WWF, Rootsi abiorganisatsioon SIDA.

Vt. <http://arhipel.hiiumaa.ee/>

11) Eesti poollooduslike rohumaaade inventeerimine

Projekt "Eesti poollooduslike rohumaaade inventeerimine 1999-2001" algas 1998. aasta sügisel
ja lõppes 2001. aasta sügisel. Projekti rahastati Hollandi Matra-programmi kaudu, tellija oli
Hollandi Kuninglik Looduskaitse Ühing (KNNV).

Projekti eesmärk oli inventeerida neli olulisemat tüüpi Eesti poollooduslikke niitusid -
puisniidud, rannaniidud, lamminiidud ja loopealsed; koostada inventeerimismaterjalist
andmebaas ning inventeerimistulemustest trükis.

1999-2000.a. jooksul inventeeriti välitöödel ca 50000 ha poollooduslikke niite. Inventeerimis-
tulemuste põhjal koostati GIS-i põhine andmebaas, mis sisaldab ca 70000 kirjet. 2001.a. teostati
andmebaasi analüüs ning koostati tulemuste põhjal mahukam lõpparuanne. Trükise
koostamiseks projekti eelarvest ei piisanud, kuna välitööde kulud osutusid eelnevalt
kavandatud suuremaks. Projekti trükise koostamist on rahastanud Keskkonnainvesteeringute
Keskus.

Projekt "Trükis "Eesti poollooduslike rohumaaade inventeerimine 1999-2001"" jätkub ka 2002.
aastal. Projekti eesmärgiks on koostada trükise kujul ülevaade poollooduslike niitude
inventeerimise tulemustest. 2001.aastal rahastas KIK käsikirja koostamist (praegu lõpetamisel)
ning 2002.aastal trükikuluid.

12) Eesti poollooduslike niitude taastamine ja majandamine/LIFE

Projekti käigus rahastab Euroopa liidu keskkonnaprogramm LIFE Eesti projekte väärtuslike
elupaikade ja liikide kaitseks. Soome-Rootsi-Eesti ühisprojekti eesmärgiks on väärtuslike
poollooduslike niitude taastamine ja majandamine Läänemere äärsel aladel.

Projekti "Niitude taastamine ja majandamine Soomes, Rootsis ja Eestis" kogumaksumus on ligi
28 milj. krooni, millest Euroopa Liidu finantseerimine moodustab veidi üle 16 miljoni krooni.
Projekti käigus taastatakse ja majandatakse kolme aasta jooksul kokku 307 ha poollooduslikke
niite, mis paiknevad Soome, Rootsi ja Eesti rannikualadel ning saarestikus.

Eestis on projektialadeks valitud kõrge väärtusega puisniidud Saaremaal: Tagamõisa puisniit
ning kaks puisniitu Viidumäe looduskaitsealal. Kokku taastatakse ja majandatakse Saaremaal
16 ha puisniite. Lisaks teostatakse puisniitudel liblikate ja taimede inventuur ning korraldatakse
seire.

Oluliseks projekti eesmärgiks on ka kogemuste vahetamine väärtuslike rohumaaade kaitse ja
majandamise vallas kolme riigi ekspertide vahel. Projekti käigus on partneritel võimalus

10-07-2002

küllastada projektialasid naaberriikides ja vahetada kogemusi niitude kaitse ja majandamise vallas. Koostööprojekti juhib Soome WWF. Projekti partneriteks on Soomes, Rootsis ja Eestis..... üle paarikümne organisatsiooni ja eraisiku. Projekti Eesti poolseks vastutavaks täitjaks on Eestimaa Looduse Fond. Projektis osalevad eksperdid Pärandkoosluste Kaitse Ühingust (PKÜ), Viidumäe Looduskaitsealalt ja Eesti Lepidopteroloogide Seltsist.

13) Suurkiskjad

Projekti eesmärgiks on piirivalvurite kaasabil uurida suurkiskjate liikumisi üle Eesti piiri. Meie piirivalvurid jälgivad pidevalt loomade jälgi Eesti-Läti ja Eesti-Venemaa piiril. Püütakse välja selgitada, kui palju tuleb meie populatsioonidesse mujalt võõraid geene. Suurkiskjate jälgimine piirialadel annab olulisi andmeid nende loomade kaitse korraldamiseks, sest varem levis arusaam, et ükskõik kui palju me Eestis kiskjaid kütime, ikka tuleb kohe mujalt uusi loomi sisse.

Projekt algas 1999. aastal koos lätlastega. Tollal oli see otseselt seotud kiskjate kaitsega, koostamisel oli suurkiskjate kaitsekorralduskava. Esimesed aastad kulutsid peamiselt piirivalvurite väljaõppele, neile õpetati suurkiskjate jälgi, tegutsemistavasid jm. Piirivalvurite koolitustööd on teinud Nikolai Laanetu ja Peep Männil.

Projekti on tutvustatud kõikides Eesti piirivalve ringkondades, sama on teinud lätlased omal pool piiri. Nüüdseks on käima lökatud kindel aruandlus, kus piirivalvur täidab iga patrullkäigu järel ankeedi nähtust. Need ankeedid korjatakse kokku ning saadetakse Eesti suurkiskjate uurijale ja ohjajale Peep Männilile edasiste järelduste tegemiseks. Praeguseks on tuvastatud, et Eesti piiril on kümnekond kohta, kus suurkiskjad üle käivad. Enamasti on tegemist edasi-tagasi liikumistega.

Projekti partnerid on Eesti Piirivalve, Keskkonnaministeerium, Läti Piirivalve ja Läti Looduse Fond. Rahastajad on REC ja ELF.

14) Looduskaitse andmebaasi vastavusse viimine EL-i nõuetega

Projekt "ELFi looduskaitse-andmebaasi korrastamine" algas 2002. aastal ja kestab 2003. aasta sügiseni. Projekti kogueelarve 21 986 EUR, rahastab Prins Bernhard Kultuurfonds (Madalmaad), vahendajaks on Milieukontakt Oost-Europa (Madalmaad).

Projekti käigus viiakse läbi järgmised tegevused: ELFi looduskaitseandmebaasi 1990. aastatel kogutud materjali (algselt umbes 5500 kirjet) kontroll, täiendamine ja korrigeerimine; uute metsakorraldusandmete sisseviimine; põlismetsa-projekti kirjete jaotamine metsatüüpide kaupa; piltkujutiseta objektide digitaliseerimine; Euroopa Liidu Natura-programmist tulenevate täiendavate hinnangute andmine; ettepanekud keskkonnaministeeriumile looduskaitseväärtusega alade kaitseks Natura-programmi raames või riiklikul tasemel.

Tegevus hõlmab Harju, Hiiu, Ida-Viru, Jõgeva, Järva, Lääne-Viru, Pärnu, Põlva, Tartu, Viljandi ja Võru maakonda.

15) Natura Läänemaa ja Raplamaa osaprojekt

Projekt "Lääne- ja Raplamaa Natura-alade analüüs ja täiendamine ELFi looduskaitse-andmebaasis leiduvate andmetega" sai alguse 2001. aasta sügisel ja kestab 2002. aasta lõpuni. Projekti kogueelarve on 69 200 EEK, rahastajateks DANCEE ja RAMBÖLL (Taani). Vahendajaks Matsalu Looduskaitseala.

Projekti raames viiakse läbi ELFi looduskaitseandmebaasi Lääne- ja Raplamaa andmestiku kontroll, täiendamine ja korrigeerimine; põlismetsa-projekti kirjete jaotamine metsatüüpide kaupa; piltkujutiseta objektide digitaliseerimine; 2001.a. välitööandmete sisestamine; täiendavad välitööd sammaltaimede leiukohtade ja mõnede sammaldega seotud elupaigatüüpide (allikasood, nõrglubjaallikad) inventeerimiseks; Euroopa Liidu Natura-programmist tulenevate täiendavate hinnangute andmine; ettepanekud looduskaitseväärtusega alade kaitseks Natura-programmi raames (sh. eriti hüljeste kaitsenõudeid arvestades).

10-07-2002

Tegevus hõlmab Lääne ja Rapla maakonda.

16) Mets

Mida teeb ELF selle nimel, et Eesti metsades säiliks elupaigad ohustatud linnu- ja loomaliikidele ja et meile armsad metsad ei oleks ühel päeval vaid puude põllud?

- ELF tegutseb aktiivselt metsapoliitika ja vastava seadusandluse muutmise nimel.
- Teeb koostööd kõigi erametsaühendustega üle Eesti erametsade säästlikuma majandamise nimel.
- Avaldab survet suurtele metsafirmadele ja teeb koostööd edumeelsematega neist, et tõkestada illegaalset puidukaubandust.
- Osaleb Eesti riigimetsade majandaja RMK tegevust suunavatel üritustel, et tagada riigimetsade võimalikult loodussõbralik majandamine.
- ELF kaardistab jätkuvalt vanu ja väärtuslikke metsi nende parema kaitse tagamiseks.
- ELF informeerib regulaarselt avalikkust meie metsades toimuvast.

ELF viis 2002. aasta talvel - kevadel läbi küsitluse Eesti puiduettevõtete seas. Küsimustik saadeti 230 firmale, tagasisidet saadi enam kui 50 firmalt, täidetud küsimustikke 32 firmalt. Küsimustik tekitas hulgaliselt emotsioone, mis näitab et nendega puudutati "hellasid teemasid". Leidus anonüümseks jääda soovivaid firmasid, mistõttu ei ole tulemuste analüüsis kasutatud konkreetselt ühegi firma nime.

ELF külastas 21 erametsaomanike seltsi eestvedajat, uurides ühingute hetkeolukorda, tulevikueesmärke, koostöövõimalusi ja tutvustas erametsaomanikele mõeldud FSC grupisertifikaati.

ELF korraldas puidu päritolu jälgimise seminari. Seminari eesmärgiks oli panna Eestis tegutsevaid metsafirmasid tegutsema illegaalse puidukaubanduse tõkestamiseks. Seminaril osalesid Eesti suuremate metsafirmade keskkonna- ja metsaspetsialistid. Peamiseks arutlusteemaks oli metsafirmade poolsete meetmete rakendamine ebaseaduslike puidurealiseerimisvõimaluste piiramiseks, mis omakorda aitaks vähendada kõikvõimalikke metsarikkumisi.

Üheks ELFiga seotud olulisemaks sündmuseks oli kahtlemata ka Eesti riigimetsa ehk RMK sertifitseerimine FSC sertifikaadiga, mis esiteks annab tunnistust RMK võrdlemisi tasakaalustatud metsamajandamisest, teisalt annab ühiskonnale oluliselt suurema võimaluse Eesti riigimetsade majandamises kaasa rääkida.

Töötati ka metsanduse arengukava ja metsaseaduse muudatuste osas. Mõlemad protsessid saavad mingi lahenduse 2002. aastal.

Vt. http://www.elfond.ee/alaleht.php?id_kategooria=147&keel=eesti

17) Vanade metsade kaardistamine

Projekti BFM (Baltic Forest Mapping) eesmärgiks on kaardistada kõrge või potentsiaalselt kõrge loodusväärtusega metsad Balti riikides, et analüüsida metsade üldist loodusväärtust ja nende väärtuste kaitstust. Samuti on projekti eesmärgiks aidata kaasa vastavate metsade paremale kaitsele, pakkudes selleks näiteks võimalusi laiendada või täiendada olemasolevaid kaitsealasid piirkondades, kus võimaliku kõrge loodusväärtusega metsade osakaal on suur või parandada metsaomanike teadlikkust väärtuslikest metsadest ning majandamismeetoditest, mis võimaldavad väärtuslikke metsi säilitada ilma nende seadusliku kaitsega. Projekt pakub põhimõttelist täiendust nii vääriselupaikade kui Eesti Metsakaitsealade Võrgustiku (EMKAV)

10-07-2002

projektidele. Projekti tulemusi saab kasutada metsade sertifitseerimisprotsessis, seda Baltimaades konkreetsete puistute näol, mujal metoodikana.

BFMi kaardi koostamise aluseks on erinevad olemasolevad andmed. Väärtuslike või potentsiaalselt väärtuslike metsade identifitseerimiseks on kokku lepitud ühtsetes kriteeriumites.

Projekt viiakse läbi koostöös Soome, Läti, Leedu ja Eesti keskkonnaorganisatsioonidega. Projekti rahastab Soome WWF.

18) Must-toonekure pesapaikade kaitse

ELF ja kunstnik Navitrolla sõlmisid kokkuleppe, et osa Navitrolla postkaardiseeria müügitulust (ca 11.000 krooni) läheb ELFi kaudu kotkaste kaitseks. Selle raha eest on plaanis toetada Eesti kotkaid tutvustava internetilehekülje tegemist Urmas Sellise poolt.

19) Ekspertiisid

2001. aastal viis ELF läbi järgmised ekspertiisid:

Rõuge aleviku detailplaneeringu keskkonnamõju hindamine (Matis Mägi, Pille Tomson).

Koiva-Mustjõe maastikukaitseala kaitse-eeskirja ekspertiis (Eerik Leibak, Pille Tomson).

Villiksaare looduskaitseala kaitse-eeskirja ekspertiis (Rainer Kuuba).

Mõisamõtsa looduskaitseala kaitse-eeskirja ekspertiis (Rainer Kuuba).

20) Kaitse-eeskirjad

2001. aastal koostati kahe uue kaitseala kaitse-eeskirjade eelnõud: Nõmmeperre looduskaitseala ja Tõrasoo looduskaitseala. Samuti uuendati Järvselja looduskaitseala, Muraka looduskaitseala ja Agusalu maastikukaitseala kaitse-eeskirjad. (Eerik Leibak)

2002. aastal viiakse läbi Karula rahvuspargi kaitse-eeskirja uuendamine. (Eerik Leibak, Rainer Kuuba).

21) Kaitsekorralduskavad

2001. aastal koostati Panga panga maastikukaitseala kaitsekorralduskava (Matis Mägi). 2002. aastal on koostamisel Laidevahe looduskaitseala, Kesselaiu maastikukaitseala ja Naissaare looduspargi kaitsekorralduskavad (Matis Mägi).

3. Säastev areng

1) Keskkonnavalane õigusabi

Keskkonnavalane õigusabi projekt nõustab kodanikke ja kodanikeühendusi keskkonnaprobleemide lahendamisel. Projektil on kaks põhisuunda. Kõigepealt osutab ta tasuta keskkonnavalane õigusabi keskkonnavahetega tegelevatele inimestele ja mittetulunduslikele organisatsioonidele. Sama viib õigusabi projekt pidevalt läbi keskkonnateemaliste õigusaktide seiret, so jälgitakse olulisi muudatusi ja uuendusi seadusandluses, teadvustatakse nendest keskkonnavalane organisatsioonide ja vajadusel aidatakse organisatsioonidel ette valmistada ettepanekuid õigusaktide muutmiseks või vastuvõtmiseks.

Eeltööd projekti käivitamiseks algasid 2001. aasta detsembris, siis valmis ka keskkonnajuhtumite menetluskord (õigusabi andmise printsiibid). Projekt kuulutati välja 13. jaanuar 2002 ja kohe leidis ka abivajajaid. Ainuüksi jaanuarikuu jooksul pöörduti ELFi keskkonnavalane õigusabi poole 22 korral. Kolm suuremat keskkonnajuhtumit, mida nõustatakse, on Kestla (Rannu) raba turbakaevanduse juhtum, Ääsmäe rabasse planeeritava prügila juhtum ja Reiu küla spoonitehase juhtum. Kõigil neil puhkudel paluvad kohalikud elanikud õiguslikku abi väidetavalt keskkonnavalane ettevõtmiste peatamiseks.

10-07-2002

Seadusandluse monitooringu osas on Eesti Õiguskeskusega jõutud koostöökokkuleppele, mille kohaselt hakatakse uurima olulisemaid keskkonnaõigusakte, tegema nende kohta ettepanekuid ning neid ministriumile edastama. Eesti Õiguskeskus on nõus korraldama ka keskkonnaorganisatsioonidele foorumeid ja ümarlaudu.

Partneriteks on Sihtasutus Eesti Õiguskeskus, Environmental Law Alliance Worldwide (ülemaailmne keskkonnaõigusega tegelevate organisatsioonide ja juristide info vahetamise võrgustik). Rahastaja on Balti-Ameerika Partnerlusprogramm.

Vt. http://www.elfond.ee/alaleht.php?id_kategooria=38&keel=eesti, www.elaw.org, www.earthjustice.org, www.wcel.org

2) Leppneeme ökoküla

ELF konsulteerib alates 2001. aasta kevadest Kodumajagrupi poolt Leppneeme poolsaarele rajatavat 44 pereelamust koosnevat looduslähedast elamurajooni. Elamurajoon hakkab paiknema 24 ha suurusel maaalal.

ELFi hinnangul saab Leppneeme-Miku arendusprojekti raames kasutada edukalt muu maailma eeskujul mitmeid loodussõbralikke ehitus- ja eksploatatsioonimooduseid - päikesepaneele sooja vee ja kütte saamiseks, maakütte- ja vihmaveekogumise süsteeme, päikesepaneelidel töötavat välisvalgustust, miks mitte ka kütuselemente majadele või kogu külale elektri andmiseks. Arendusprojekti käigus korrastatakse ja antakse Kodumajagrupi AS ja ELFi koostöö tulemusena Leppneeme küla ühiskasutusse 2,1 hektarit metsamaad.

Maastikuplaneerimise projekti autorite hinnangul on Leppneeme-Miku planeeringu-protsessi erinevate erialade spetsialistide kaasamise tulemusel kujundatud olukord, kus iga järgnev uuring või projekt on tegelikult ka lahutamatu osa arendusprojekti tervikust. Selliselt läbiviidud planeeringuprotsess "annab lootust uskuda, et on tabatud selle koha vaimu, mille lõpptulemusena luuakse tulevastele elanikele parem elukeskkond, säilitades loodusmaastiku omapära ning luues uusi esteetilisi väärtusi".

Vt. http://www.elfond.ee/alaleht.php?id_kategooria=224&keel=eesti

3) Etanoolikütuse propageerimine

Juba eelmise sajandi algul propageeris Ameerika autotootja Henry Ford piiritusel töötavaid autosid, kuid senini töötavad enamused mootorsõidukitest fossiilkütusega. Nende varud aga vähenevad pidevalt. Projekti eesmärgiks on aidata kaasa ka Eestis taastuvkütuste (etanool ja biodiisli) turuletulekule. Jõuda oma tööga nii kaugele, et kümne aasta pärast liiguvad kõik linnaliinibussid etanoolikütusel.

Projekt sai alguse 2001. aasta lõpus. Lühikese tegutsemisaja jooksul on saadud etanoolikütuse projektile toetus Tartu ja Pärnu Linnavalitsuselt poolt. Tartu bussifirma Connex on nõus osalema piloodina selles projektis, käesoleval aastal peaks Tartus liikuma hakkama liikuma esimene piiritusebuss. Peetud on eelläbirääkimised dr. Rein Muoniga, et toota kohalikku loodussõbralikku kütust. Selle biodiisliga, mis on valmistatud sööklate ja restoranide toiduõli jääkidest, peaks sõitma hakkama kogu ELFi diiselkütusega töötav autopark. Peatselt esitletakse koostöös Rootsi firmaga BAFF (Bioalcohol Fuel Foundation) Eestis esimest etanoolil töötavat autot.

Partneriteks Rootsi firmad BAFF ja ESAM (ökosüsteemid). Rahastajaks esialgu vaid ELF.

4) Triigi lammad

Gilleke Kopamehe eestvedamisel kogub ELF raha lammaste ostuks Triigi poolsaarele, kus neid on vaja rannaniitude hooldamiseks. Maa-ala kuulub RMKle. Raha on seni annetatud ca 3000

10-07-2002

krooni, mille eest saab osta 4-5 lammast. Vaja on vähemalt kümme. Kuna Gilleke Kopamees peab kohalike püsielanikega läbirääkimisi lammaste hoidmise ja karjatamise osas, siis on reaalne, et lambad ostetakse ning viiakse Triigi rannaniitudele 2003. aasta kevadel.

5) Roheline Energia koostöös Eesti Energiaga

Toetudes säästva arengu põhimõtetele, on Eesti Energia koostöös Eestimaa Looduse Fondiga käivitanud projekti Roheline Energia.

See projekt võimaldab soovijail tarbida tuulest ja veest toodetud elektrienergiat ning toetab taastuvate energiaallikate laialdasemat kasutamist. Tänu Rohelise Energia projektile alustab 2002. aasta augustis tööd Eesti suurim hüdroelektrijaam Linnamäel.

10 senti igalt müüdud roheliselt kWh-lt läheb Eestimaa Looduse Fondile. Saadud summadega finantseeritakse looduskaitse, loodushariduse ja säästva arengu projekte. Esimest korda jagas ELF teotusraha 2001. aasta detsembris, kui toetati kümnekonna maakooli lastele suunatud loodusprojekte.

Rohelise Energia märgi võid leida Rakvere kerge toodetel, Aura mahladel, Gruuvi limonaadijookidel, Felixi Formeer majoneesidel ning Plaines joogiveel.

Vt. http://www.elfond.ee/alaleht.php?id_kategooria=226&keel=eesti, <http://www.roheline.energia.ee>

6) Kogukonna metsad

Koos Kodukandiga viidi 2001. aastal läbi külavanemate küsitlus, et uurida kogukonnametsade idee kandepinda ja teostatavust. Ankeet sadeti 800 külavanemale, kellest vastas 200. Ligi kaks kolmandikku vastanuist oli huvitatud võimalusest, et nende külale kuuluks metsaala, kust nad saaksid küttepuid ja ehituspuitu ning võimaluse kujundada metsa just nii, nagu nad soovivad. Mõne aasta eest on valminud ka Ühismetsaseaduse eelnõu, mida võiks mõningase kohendamise järel Riigikogusse viia. Tollal see eelnõu Riigikogusse ei jõudnudki.

7) Koolasaamid

ELF alustas koostööd koolasaamidega 2001. aasta septembris, kuid see põhineb Mikk ja Marju Sarve pikaajalistel suhetel koolasaamidega. Põhilisteks koostööpartneriteks on Jelena Jakovleva, Kildini kogukonnaorganisatsiooni esinaine, Nadezhda Ljastshenko Shonguj külast ja Jekaterina Korkina Luujärvelt (Lovozero). Kildini kogukonnaorganisatsioon on esitanud Murmanski oblastile taotluse saada kasutusõigus 120.000 hektarile maale, millel nad plaanivad alustada põhjapõdrakasvatuse, loodusturismi ja muu ettevõtlusega. ELF proovib nii Kildini kogukonda kui Nadezhda Ljashtshenko poolt organiseeritavat Shonguj Puhta Jõe Seltsi omalt poolt aidata organisatsioonide ülesehitamisel. Selleks on raha taotletud nii Eesti Välisministeeriumist kui inglise fondilt Allavida. Lähiajal esitatakse taotlus Taani Välisministeeriumile. Planeeritud on kaks külaskäiku Koola poolsaarele, neist esimene toimub mai lõpus-juuni alguses ja teine septembris. Septembris on plaanis korraldada Murmanskis rahvusvaheline seminar "Maa ja inimesed" ning enne seda läbi viia talgureis, mille käigus puhastatakse Luujärvel (Lovozero) asuvat Tshavrini saart.

10-07-2002

4. KESKKONNAARUANNE

.....

ELF alustas 1999. aastal oma keskkonnamõjude hindamisega. Eesmärgiks on selgitada ELF-i tegevuse olulisemad keskkonda mõjutavad faktorid ning leida lahendusi keskkonnaga tasakaalu saavutamiseks.

Keskkonnaaruanne koostatakse igal aastal - nii analüüsitakse mõjude muutust aastast aastasse, vaadatakse tagasi eelmis(t)el aasta(te)l seatud eesmärkidele ning hinnatakse nende täitmist ja seatakse uued sihid järgmis(t)eks aasta(te)ks.

Alates aastast 2001 määrab ELF oma ökoloogilist jalajälge ehk koormust keskkonnale. Ökoloogilise jalajälje arvutuste aluseks on maapind kui piiratud ressurss, mida inimesed kasutavad oma vajaduste rahuldamiseks. Maakera pind on jagatud kuueks kategooriaks (haritav-, energia-, ehitus-, bioloogilise mitmekesisuse ja muu maa ning bioproduktiivne meri). Organisatsiooni ökoloogilise jalajälje arvutused põhinevad kahel lihtsal tõsiasjal. Esiteks: on võimalik jälgida ja identifitseerida enamikku ettevõtte tarbitavatest ressurssidest ning paljusid jääkaineid, mida tekitatakse. Teiseks: enamik ressursi- ja jäätmevoogudest on võimalik ümber arvutada bioloogiliselt tootlikuks alaks, mis on vajalik nende ressursside tootmiseks ja jäätmete kõrvaldamiseks ning kahjutuks tegemiseks¹.

¹ Riikide koormus ökosüsteemidele (tõlgitud raamatust Ecological Footprint of Nations). Keskkonnaministeerium ja Eesti Roheline Rist. 1997. 32 lk.

10-07-2002

Ökoloogiline jalajälg²

Ökoloogiline jalajälg on mõõdupuu – me mõõdame oma tegevuseks vajaliku loodusressursi kasutamist. Ökoloogiline jalajälg hindab toote või teenuse elutsükliga kaasnevat ruumikasutust ja on mõõdetav hektarites aasta kohta (ha/a). Ökoloogilise jalajälje indeks näitab, kui palju viljakat maad ning vett on hõivatud tarbitavate materjalide tootmiseks, kasutamiseks ja absorbeerimiseks.

ELFi ökoloogilise jalajälje arvutamisel on arvesse võetud 14 erinevat komponenti, mis vastavad ELFi tegevuses kasutatud või tekitatud kaupadele ja teenustele. Komponentid on jagatud omkorda kuue allvaldkonna vahel (elekter, vesi, soojus, jäätmed, inimeste ja kaupade transport). Aastal 2001 töötas ELFis keskmiselt 24 töötajat, neist 14 ELFi kontoris ja 10 väljaspool. Eraldi on toodud ökoloogiline jalajälg ühe töötaja kohta.

Tabel 1. Eestimaa Looduse Fondi ökoloogiline jalajälg aastal 2001.

Ökoloogilise jalajälje mõõtmise aluseks olevad komponendid	Tarbimine (ümmardatud)	Ökoloogiline jalajälg töötaja kohta (ha/inimese kohta aastas)	Ökoloogiline jalajälg (ha/aastas)
Transport inimeste veoks (km)			
1. Auto (sh taksosõit)	260 000	1,029	24,706
2. Buss	48 700	0,061	1,461
3. Rong	4 500	0,006	0,135
4. Laev	2 500	0,001	0,025
5. Lennuk	30 240	0,139	3,333
Jäätmed (kg)			
6. Taaskasutusse suunatud paber	450	0,046	1,092
7. Taaskasutusse suunatud klaas	70	0,0003	0,006
8. Taaskasutusse suunatud plast	7	0,001	0,015
9. Olmejäätmed (prügilasse)	2 800	0,270	6,469
Vesi (m³)			
10. Tarbitud vesi	30	0,099	2,386
Soojus (kWh)			
11. Soojusenergia toodetud biomassist	12 000	0,018	0,433
12. Soojusenergia toodetud maagaasist	21 000	0,083	1,995
Elekter (kWh)			
13. Elektrienergia	11 400	0,076	1,833
Kaubatransport (kg)			
14. Maanteedtransport	130	0,0004	0,009
KOKKU:		1,829	43,888

Transport

Autotransport moodustab ELFi ökoloogilisest jalajäljest kõige suurema osa (56%). 2001. aastal kasutati autodega sõites 10 830 liitrit bensiini ja 7 330 liitrit diiselmootorit. Kokku läbiti autotranspordiga üle 260 000 kilomeetri. Ökoloogilise jalajälje arvutamiseks on läbitud kilomeetrid korrutatud autotranspordi jalajälje indeksiga (keskmiselt 0,095 ha/a 1000 inimkilomeetri kohta)³, mis arvestab kütusekulu, teede alla jäävat maa-ala, teede ehitamise ja korrashoiu energiakulu ning keskmist inimeste arvu autos. Jalajälje indeksiks on võetud Euroopa (0,06 ha/a 1000 inimkilomeetri kohta) ja USA keskmine (0,13 ha/a 1000 inimkilomeetri kohta), kuna puuduvad vastavad andmed Eesti kohta. Seega eeldatavasti on ELFi autotranspordi jalajälje tulemus ülehinnatud, kuid kuni täpsemate andmete tekkimiseni kasutame olemasolevaid.

² Soovitame lugeda Chambers et al, Sharing Nature's Intrest, 2000³ Chambers et al. Sharing Nature's Intrest. 2000

10-07-2002

Ühistranspordi (buss, rong, laev) kasutamise jalajälg moodustab alla 5% ELFi aastasest loodusressursside tarbimisest. Bussidega läbiti 48 700 km (3% jalajäljest), rongidega 4 500 km (0,3% jalajäljest) ja laevadega 2 500 km (0,06% jalajäljest). Bussi- ja rongisõite oli kõige enam Tallinn-Tartu vahel, laevadega sõitmist Virtsu-Kuivastu liinil.

Lennukiga lendasid ELFi töötajad 2001 aastal 30 240 km (8% jalajäljest).

Jäätmed

ELF kogub kontoris tekkivaid jäätmeid liigiti (paber, klaas-, plast- ja alumiiniumtaara, metall ja segaolmejäätmed) juba mitu aastat.

2001. aastal tekkis kontoris 450 kg vanapaberit (kvaliteetne kontoripaber, ajalehed/ajakirjad, tellimata reklaam, lainepapp, ümbrikud jms.), mis viidi taaskasutusse (AS Sekto). Paberijäätmete taaskasutamise keskkonnamõju on palju väiksem uue paberi tootmise omast^{4,5}. Paberi ümbertöötlemise jalajälje indeks on keskmiselt 2,45 ha/a tonni kohta, samas paberi viskamisel prügimäele 3,4 ha/a.

Taaskasutusse suunatud (ehk klaastaara vastuvõtupunkti viidud) klaasi tekkis 2001 aasta jooksul 72 kg (klaasist joogipudelid). ELFi ökoloogilisest jalajäljest moodustavad klaasijäätmed vähem kui 1%.

Plastik-jäätmeid tekkis 7 kg kogu aasta jooksul, moodustades vähem kui 1% jalajäljest. Plastikjäätmetena kogume PET-joogipudeleid, mida saab edukalt taaskasutusse suunata.

Olmejäätmeid tekkis ELFis aasta jooksul 12,6 m³. Eesti Jäätmetatistika⁶ järgi kaalub üks olmeprügi kuupmeeter 220 kg, seega tekkis ELFis 2,78 tonni olmejäätmeid. Olmejäätmete poolt põhjustatud ökoloogiline jalajälg on 6,5 ha/a, moodustades kogu ELFi ökoloogilisest jalajäljest 15 % (see on väga suur osa). Olmejäätmete jalajälje suurus on paljuski ülehinnatud, sest ELFi kontor asub suures kontorihoones, kus on ühine jäätmete kogumissüsteem. Kogu kontorihoone prügiveedu jaotatakse firmade vahel proportsionaalselt, vastavalt renditud pindalade suurusele. Prüvikaste tühjendatakse regulaarselt 2 korda nädalas, vaatamata sellele kui palju jäätmeid kontaineris on (teinekord on tühjendatavad kontainerid pooltühjad, arvestus käib aga tühjendatavate prüvikastide suuruse järgi). ELF aga sorteerib oma jäätmeid ja tekitab seega oluliselt vähem olmeprügi ruutmeetri kohta kui jäätmeid mittesorteerivad firmad.

Vesi

Vett tarbiti aasta jooksul 30 m³, jättes 2,4 ha/a suuruse jalajälje (6% kogu ELFi jalajäljest). Vett kasutatakse kontoris peamiselt kohvi/tee keetmisel, kätepesemisel, koristamisel ja tualetis. ELFis puuduvad veemõõturid, seega on tarbitud vee hulk ligikaudne (st kogu kontorihoone veetarve jaotatakse kõigi rentnike vahel, vaatamata rentnike tegelikule veetarbele).

Soojus

ELF kasutab AS Tamme Soojuse Aardla katlamaja poolt toodetud soojust. Kogu aasta jooksul tarbiti ELFis 33 000 kWh soojusenergiat, millest 36% ehk 12 000 kWh on toodetud biokütusest (koore- ja freeshake, saepuru) ja 64% ehk 21 000 kWh maagaasist⁷. Biomassist toodetud soojusenergia ökoloogiline jalajälg on 0,4 ha/a (1% kogu ELFi ökoloogilisest jalajäljest) ja maagaasi oma 2,0 ha/a (5% vastavalt), seega 5 kordne erinevus jalajäljes!

⁴ Sodhi, G.S. Fundamental Concepts of Environmental Chemistry. 2000

⁵ Kriipsalu, M. Jäätmeraamat. 2001

⁶ Kriipsalu, M. Jäätmeraamat. 2001

⁷ Andmed intervjuust AS Tamme Soojus.

10-07-2002

Elekter

ELF tarbis aasta jooksul üle 11 400 kWh elektrit, ökoloogiline jalajälg sellest tulenevalt on 1,8 ha/a (5% kogu ELFi ökoloogilisest jalajäljest).

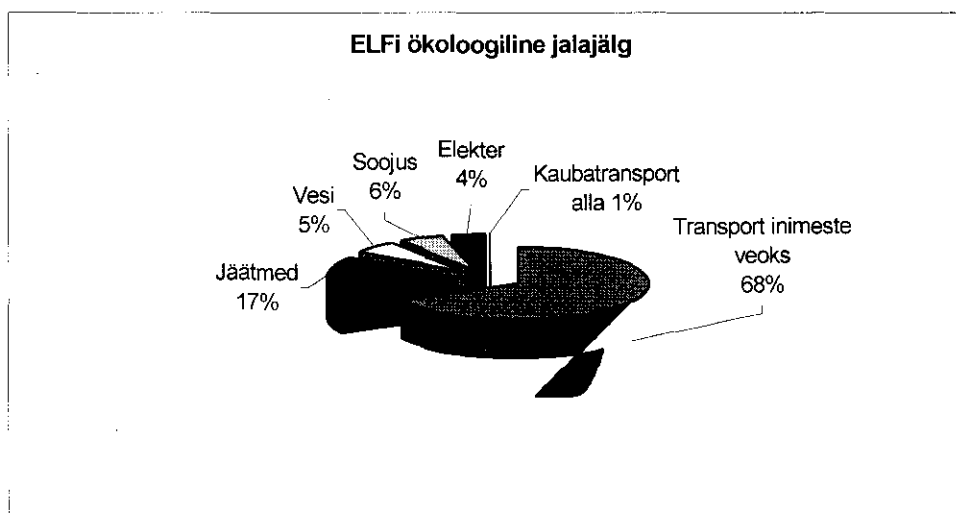
Kaubatransport

Maanteetransporti kui teenust kasutas ELF kogu aasta vältel 130 kg posti edastamiseks (pakiveoteenus kullerfirmadelt), ökoloogiline jalajälg on 0,009 ha/a (alla 1% jalajäljest).

ELFi 2001 aasta ökoloogiline jalajälg on 44 hektarit, töötaja kohta natuke üle 1,8 ha. On seda vähe või palju? 1997. aastal ilmunud riikide ökoloogiliste jalajälgede võrdluses on toodud inimkasutuse jaoks kättesaadavaks pinnaks 1,7 ha inimese kohta⁸. See on käesoleva ökoloogilise reaalsuse keskmine. Samas on Maailma Looduse Fondi 2000. aasta aruandes säästlikkuse piiriks arvatud 2,2 ha inimese kohta, arvestades 10% bioloogilise mitmekesisuse säilitamise tarbeks. Tavapärase tööpäeva pikkus on ainult 1/3 kogu päevast ja selle aja jooksul kasutatakse kas enam või praktiliselt kogu bioloogiline ressurss ühe inimese kohta. Seega vaatamata sellele, millisest säästlikkust näitavast arvust me lähtume, on selge, et ressursikasutus on liiga suur ehk et elame tuleviku arvel.

Tabel 2. ELFi ökoloogiline jalajälg alljaotuste kaupa

ELFi ökoloogiline jalajälg grupeerituna	Ökoloogiline jalajälg		% jagunemine
	Inimese kohta	Üld	
Transport inimeste veoks	1,236	29,660	68
Jäätmed	0,3159	7,582	17
Vesi	0,099	2,386	5
Soojus	0,101	2,428	6
Elekter	0,0764	1,833	4
Kaubatransport	0,0004	0,009	1

⁸ 1993. aasta maailma rahvastiku arvule vastavalt oli iga inimese kohta 2,07 hektarit bioloogiliselt tootlikku pinda. Võttes aluseks 1997. aasta maailma rahvastiku ja eeldades optimistlikult, et bioloogiliselt tootlik pindala pole vähenenud, on praeguseks järele jäänud vaid 1,94 hektarit inimese kohta. Lahutades sellest 12 % bioloogilise mitmekesisuse säilitamiseks, saame $((1-0,12) \times 1,94 = 1,71)$ 1,71 inimkasutusse jäävat hektarit inimese kohta.

10-07-2002

ELFi CO₂ emissioon⁹

CO₂ emissiooni on 2001.aasta puhul mõõdetud 4 komponendi kohta ning hinnanguliselt määratud veel 2 komponendi osas.

Tabel 3. Eestimaa Looduse Fondi tegevuse poolt aastal 2001 emiteeritud CO₂.

Mõõdetud komponent	CO ₂ emis-sioon, kg CO ₂
Bensiin	26 819,9
Diislikütus	19 531,0
Soojusenergia	6 048,0
Elektrienergia	15 840,0
Muu transport (<i>hinnanguline</i>)	9 270,2
Kaubavedu (<i>hinnanguline</i>)	16,9
Kokku:	77 526,0

Muude transpordiliikide ja kaubaveo andmed on leitud proportsionaalselt osakaaluga ökoloogilisest jalajäljest. Soojatootmise arvestuslikuks kasuteguriks on võetud 75% ja elektrienergia puhul 25%. Veevarustuse ja kanalisatsiooni ning jäätmekäitlusega seotud CO₂ emissiooni pole arvestatud.

ELF 2001. a summaarseks CO₂ emissiooniks võib arvestada 77,5 t.

Rahvusvahelise Kliimamuutuste Komisjoni (IPCC) poolt on välja pakutud keskkonnamuutuste suuruseks 1,7 tonni CO₂ inimese kohta aastas ehk 4,66 kg CO₂ inimese kohta päevas¹⁰. Arutades ELFi töötajate elustiili, jõuti järeldusele, et tööajal emiteeritud CO₂ piirkoguseks inimese kohta võetakse 70% IPCC poolt pakutust. Seega inimese kohta tuleb 1,19 tonni CO₂ aastas ehk 3,3 kg CO₂ päevas. Arvestades, et ELFi tekitab 77,5 tonni CO₂, keskkonnamuutuste võimaldab vaid 28,6 tonni CO₂, tuleb ELFil heastada 2001.aasta jooksul liigtekitatud 48,9 tonni CO₂ emissioon. Teada on, et keskmiselt seob 1 km² metsa aastas 97 tonni puhast süsinikku ehk 356 tonni CO₂ aastas. Seega liigtekitatud 48,9 tonni CO₂ sidumiseks läheb tarvis 0,14 km² ehk 14 ha metsa.

⁹ Koostatud Eesti Keskkonnamuutuste analüüsi põhjal

¹⁰ R.Vilu. Kuidas mõõta keskkonna jätkusuutlikkust. Käsikiri. Tallinn, 2002.

10-07-2002

Kõige suurema keskkonnamõjuga komponentide võrdlus aastate 2000 ja 2001 lõikes.

Võrreldud on ELFi tegevusega tekkinud komponente, millel on kõige suurem keskkonnamõju)

Tabel 4. Suurimate keskkonnamõjudega komponentide võrdlus aastate 2000 ja 2001 lõikes.

	2000		2001		2000 ja 2001 võrdlus inimese kohta		
	Üldine	Inimese kohta*	Üldine	Inimese kohta**	Vahe***	Muutuse %	Tarbimine inimese kohta on ...
Kütused (l):							
Bensiin	2 800	280	10 800	450	-170	38	...suurenenud
Diisel	5 220	522	7320	305	217	42	...vähenenud
Transport (km):							
Auto	108 800	10 880	260 000	10 830	50	0,5	...vähenenud
Buss	48 600	4 860	48 700	2030	2830	58	...vähenenud
Kontoripaber (kg)	109	10,9	265	11	-0,1	1	...suurenenud
Elekter (kWh)	7 770	777	11 380	475	302	39	...vähenenud
Soojus (kWh)	16 060	1 606	33 000	1 375	231	14	...vähenenud
Vesi (m3)	16	1,6	30	1,25	0,35	22	...vähenenud

* Aastal 2000 töötas ELFis keskmiselt 10 inimest (ainult kontoritöötajad)

** Aastal 2001 töötas ELFis keskmiselt 24 inimest (14 ELFi kontoris ja 10 väljaspool ELFi kontorit)

*** negatiivne summa näitab kui palju tarbimine on suurenenud ja positiivne kui palju vähenenud

Aastate 2000 ja 2001 võrdluses peab arvestama seda, et aasta 2000 näitajates on arvestatud kontoritöötajate poolt tarbitud ressursidega, samas aasta 2001 näitajad on suurendatud ka kontorist väljaspool töötavate inimeste poolt tarbitavaga¹¹.

Eelpool toodud tabelist on selgesti näha, et arvestatuna ELFi inimese kohta, on keskkonnamõju suuresti vähenenud. Kütuste puhul on vähendatud diiselkütuse tarbimist, kahjuks on pea samavõrra suurenenud aga bensiini kasutamine. Kokku on suudetud inimese pealt hoida ligi 50 l kütust, mis on väike, aga oluline samm edasi.

Inimese kohta arvestatuna on läbitud pea sama arv kilomeetreid autoga ja ligi 3000 km vähem bussiga. Kontoripaberi kasutamise määr inimese kohta on praktiliselt samale tasemele jäänud. Efektiivsemalt on kasutatud elektri- ja soojusenergiat ning vett.

¹¹ Eeldame, et kontorist väljaspool töötavad inimesed tarbivad oma töö tegemiseks sama palju ressursse kui kontoritöötajad. Seega on kontoris mõõdetavad elektri, soojuse, vee ja kontoripaberi kulud jagatud 14 kontoritöötaja peale, saades ühe kontoritöötaja poolt tarbitava ning see arv korrutatud 10 kontorist väljaspool töötava inimesega. Vastavad summad liidetakse. Transpordikulud kajastavad juba algselt kõigi töötajate poolt tarbitud ressursse, seega pole neid numbreid muudetud.

10-07-2002

Aastaks 2001 püstitatud eesmärkide täitmise analüüs

Tabel 5. Keskkonnaaruandluse raames püstitatud eesmärkide täitmise analüüs.

Eesmärk aastaks 2001	Täidetud / mitte täidetud (põhjendus)	Aastaks 2002 püstitatud eesmärk...
Analüüsida termostaatide paigalduse otstarbekust	Eesmärk täidetud. Analüüs tehtud, termostaate veel paigaldatud ei ole.	
Analüüsida säästulampide elutsükli.	Eesmärk täidetud. Analüüs tehtud, uute lampide ja pirmide ostmisel võetakse arvesse analüüsi tulemusi.	
Arvutite ostmisel osta säästurežiimiga kuvarid	Kõik ELFi aastal 2001 ostetud arvutid on säästurežiimi kuvaritega.	Jätkata samas vaimus!
Raamatupidamises sisse seada ELFi sõidukite kütusekulu ning ühistranspordiga sooritatud reiside arvestus	Eesmärk täidetud. Eraldi peetakse arvestust bensiini ja diisel kütuse kohta, samuti ühistranspordiga sooritatud reiside kohta.	Ühistranspordiga sooritatud reiseid jaotada 6 alagruppi: bussi-, rongi-, laeva-, takso-, lennukireiseid, muud reiseid
Uurida võimalusi piirituse ja biodiisli kasutamiseks ELFi autodes	Eesmärk täidetud. Loe lähemalt ELFi piiritusprojekti alt.	Hakata ELFi autodes võimalikult palju kasutama piiritus- või biodiisli kütust.
Soetada videokonverentside pidamise tehnika	Tehnikat ei ole soetatud, uuriti erinevaid võimalusi, maksumus ca 150 000 krooni	
Kasutada kontoripaberina FSC sertifikaadiga või ümbertöödeldud paberit	Eesmärk täidetud. Aastal 2001 kasutati täiesti kloorivaba (TCF) MultiCopy Original kontoripaberit. ELFi blanketid on trükitud 100% taaskasutatud paberile. Samuti on kasutusel FSC sertifikaadiga kontoripaber. Alates 2002 märtsist on peamise kontoripaberina kasutusel 100% ümbertöödeldud paberist toodetud Cyclus Office.	Jätkata taaskasutatud ja FSC sertifikaadiga kontoripaberi kasutamist.
Trükistes kasutada FSC sertifikaadiga või ümbertöödeldud paberit	Eesmärk täidetud. ELFi trükistes on kasutatud Cyclus Offset paberit ja taaskasutatud paberist toodetud pappi.	Jätkata samas vaimus!
Trükivärvina kasutada sojaõli baasil toodetud trükivärve	ELFi trükiste trükkimisel kasutatakse loodussõbralikke trükivärve, kuid mitte sojaõli baasil toodetuid.	Edasi püüelda selle poole, et trükikodadest oleks võimalik tellida sojaõli baasil toodetud trükivärvidega trükist.
Vältida pakendatud erikemikaalide kasutamist	Kemikaalide ostmisel eelistatakse väiksema keskkonnamõju tooteid, kuid kemikaalide kasutamisest loobuda ei ole õnnestunud.	Jätkata tööd selles suunas, et ELF kasutaks kontoris võimalikult vähe kemikaale.
Tellida siseõhu kvaliteedi mõõtmine	Eesmärk täidetud. Mõõdeti formaldehüüdi sisaldust, tulemus 0,032...0,034 mg/m ³ on soovituslike piirnormidega võrreldes "hea".	
Lua klaasi, plastiku ja ohtlike jäätmete lahuskogumine ning korraldada nende regulaarne äravedu	Eesmärk täidetud. ELF kogub eraldi klaas- ja plastpudeleid, metalli, vanapaberit, orgaanilisi ja segaolmejäätmeid.	

10-07-2002

Tellida puhastusmärgala	Eesmärk täidetud. Puhastusmärgala asemel hakkas ELF orgaanilisi jäätmeid vermi-koposteerima (vihmaussidega komposteerimine) alates 2002 veebruarist.	
Valmis saada toimiv keskkonnajuhtimissüsteem	Formaliseeritud süsteemi veel ei ole, kuid töö on keskkonnajuht ning olulisema keskkonnamõjuga valdkondadega tegeletakse süstemaatiliselt. Katsume süsteemi 2002.a. jooksul lühidalt kirjeldada.	
Võtta tööle osalise koormusega keskkonnajuht	Eesmärk täidetud. 2001 töötas Katrin Koppel aasta esimeses pooles, seejärel Anu Kõnnusaar alates 2002 veebruarist.	
Võrrelda ELF-i keskkonnakoormust keskkonnaruumi piiridega ning katsuda koormus nendega vastavusse viia	Eesmärk täidetud. Telliti Raivo Vilult ja Tiina Randlalt Eesti keskkonnaruumi analüüs, mida on käesolevas töös ka arvestatud.	
Vähendada materjali- ja energiakulu inimese kohta	Eesmärk saavutatud. Vaata täpsemaks ülevaateks võrdlevat tabelit.	

Lisaks eesmärgke aastaks 2002:

Luu nimekiri firmadest, kes korduvalt saadavad ELF-i tellimata reklaami, olles eelnevalt nende firmadega ühendust võtnud ja palunud neil seda enam mitte teha.

Juhtida tähelepanu ELF-i partnerite seas nende keskkonnamõju hindamise vajadusele ning liigse keskkonnakoormuse vähendamise otstarbekusele.

Heastada aastal 2001 liigkasutatud keskkonnaruum loodusele.

Kuidas ELF oma liigset keskkonnakoormust korvab?

Üheks keskkonnamõju tegemise eesmärgiks on hinnata tekitatav mõju keskkonnale ning teiseks eesmärgiks on see mõju keskkonnaga tasakaalu viia. Kuidas me oma liigset mõju tasakaalustame? Peamise võimalusena näeme teatud hektarite ulatuses metsamaa ostmist ja selle taasmetsastamist.